

Zarządzenie nr 25/2024
Wójta Gminy Stary Brus
z dnia 24 maja 2024 roku

**w sprawie przedstawienia Radzie Gminy Stary Brus Raportu o stanie Gminy Stary Brus
za 2023 rok**

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 609) Wójt Gminy Stary Brus zarządza, co następuje:

§1

Przedstawić Radzie Gminy Stary Brus Raport o stanie Gminy Stary Brus za 2023 rok stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

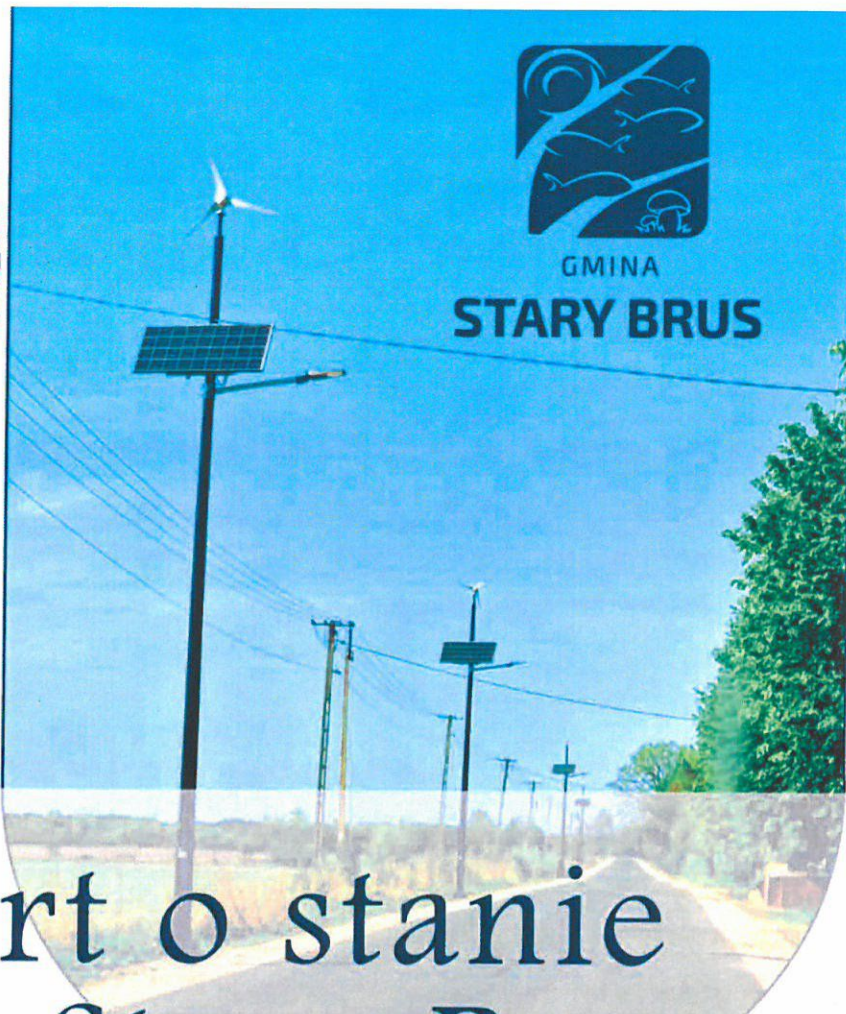
§2

Raport o stanie Gminy Stary Brus za 2023 rok podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Stary Brus.

§3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT
mgr Patrycja Zińczuk

Raport o stanie Gminy Stary Brus

2
0
2
3

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
1.1. INFORMACJE PODSTAWOWE.....	5
1.2. DEMOGRAFIA.....	6
1.3. BEZROBOCIE	8
1.4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	10
1.4.1. POLICJA	10
1.4.2. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA	11
2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	13
2.1. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ.....	13
2.2. GŁÓWNI PRACODAWCY NA OBSZARZE GMINY	15
2.3. ROLNICTWO	15
3. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	16
3.1. SYTUACJA MIESZKANIOWA	16
3.2. WODOCIĄGI	16
3.3. KANALIZACJA.....	16
3.4. GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI.....	16
3.5. GAZYFIKACJA	17
3.6. CIEPŁOWNICTWO.....	17
3.7. ENERGETYKA	17
3.8. TELEFONIZACJA I INTERNET	17
3.9. USŁUGI DLA LUDNOŚCI	17
4. POMOC SPOŁECZNA	17
4.1. INFORMACJE PODSTAWOWE.....	17
4.2. ZATRUDNIENIE	18
4.3. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	18
4.3.1. ZADANIA WŁASNE - CZĘŚCIOWO REALIZOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA.....	18
4.3.2. ZADANIA ZLECONE - W CAŁOŚCI FINANSOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA.....	19
5. OCHRONA ZDROWIA.....	21
5.1. PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA	21
5.2. UDZIAŁ W PROGRAMACH I PROJEKTACH ZEWNĘTRZNYCH W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA ..21	
5.3. GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	21
6. OŚWIATA, KULTURA I SPORT	22
6.1. OŚWIATA	22
6.2. KULTURA.....	23
6.2.1. BIBLIOTEKI.....	23
6.2.2. KSIĘGOZBIORY	23
6.2.3. CZYTELNICY.....	23
6.2.4. IMPREZY I UROCZYSTOŚCI.....	24

6.2.5.	ŚWIETLICE WIEJSKIE	25
6.2.6.	ZABYTKI	25
6.2.7.	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA	25
6.3.	SPORT	26
7.	GOSPODARKA PRZESTRZENNA	27
8.	OCHRONA ŚRODOWISKA.....	29
9.	TRANSPORT I KOMUNIKACJA.....	29
10.	INWESTYCJE WŁASNE ORAZ WSPÓŁFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH.....	29
11.	PRZYNALEŻNOŚĆ DO ORGANIZACJI SAMORZĄDOWYCH	31
12.	BUDŻET GMINY	31
12.1.	DOCHODY I WYDATKI	31
12.2.	ZADŁUŻENIE GMINY	32
12.3.	DOCHODY BUDŻETU GMINY	33
12.4.	SUBWENCJE	34
12.5.	DOCHODY OGÓŁEM, A DOCHODY WŁASNE BUDŻETU GMINY.....	34
12.6.	UDZIAŁ W PODATKACH STANOWIĄCYCH DOCHÓD BUDŻETU PAŃSTWA.....	35
12.7.	DOCHODY Z MAJĄTKU GMINY	35
12.8.	WYDATKI BUDŻETU GMINY	36
12.9.	WYDATKI INWESTYCYJNE	37
12.10.	REALIZOWANE PROJEKTY I INWESTYCJE W GMINIE W LATACH 2019-2023	38
13.	REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY	39
PODSUMOWANIE		42
WYKAZ RYSUNKÓW		43
WYKAZ WYKRESÓW		43
WYKAZ TABEL		43

WSTĘP

Raport o stanie Gminy Stary Brus za 2023 rok opracowano na podstawie art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609).

Opracowane informacje posłużą mieszkańcom do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu, a także staną się podstawą do prowadzenia dyskusji o przyszłości gminy.

Raport powstał dzięki zaangażowaniu i wiedzy wielu osób, w szczególności:

- Urzędu Gminy w Starym Brusie,
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Brusie,
- Gminnej Biblioteki Publicznej w Starym Brusie,
- Państwowej Straży Pożarnej we Włodawie,
- Ochotniczej Straży Pożarnej w Starym Brusie,
- Ochotniczej Straży Pożarnej w Wołoskowie,
- Ochotniczej Straży Pożarnej w Holi,
- Powiatowego Urzędu Pracy we Włodawie,
- Komisariatu Policji w Urszulinie.

Raport zawiera podsumowania działalności Wójta w 2023 roku. Do przedstawienia niektórych zjawisk wykorzystano dane na przestrzeni kilku ostatnich lat.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

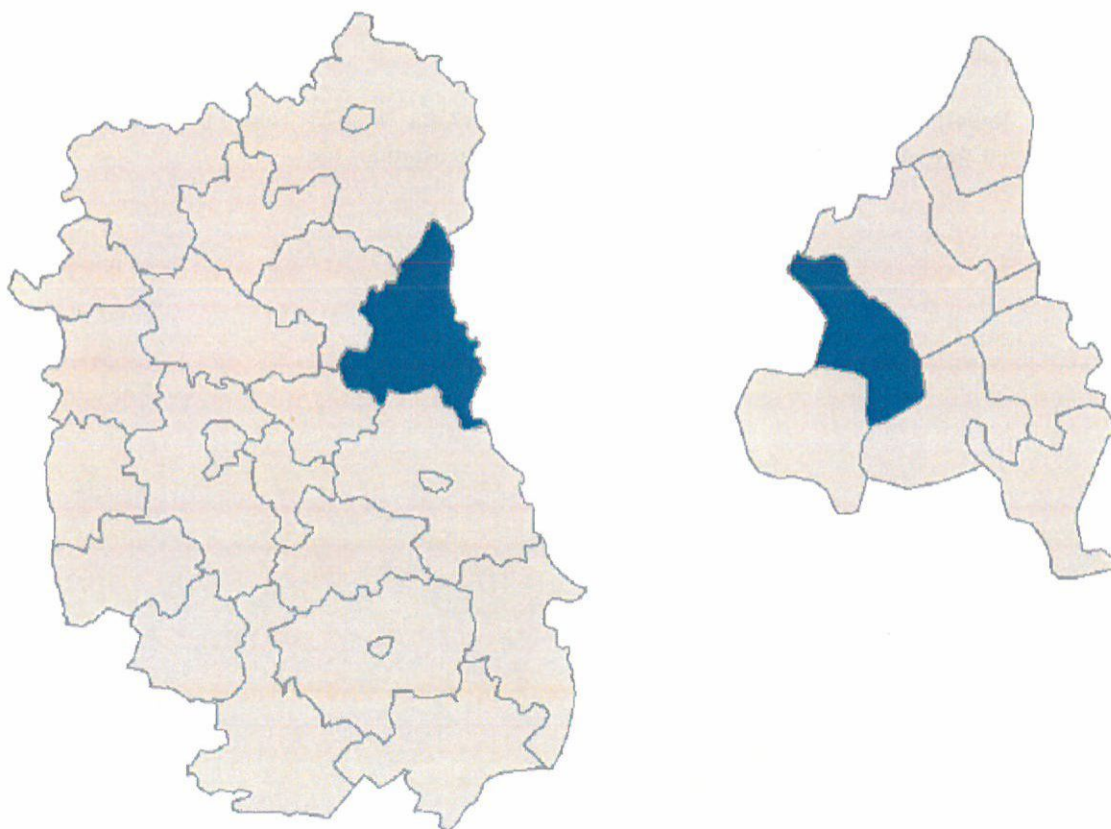
1.1. Informacje podstawowe

Gmina Stary Brus znajduje się w środkowo wschodniej części województwa lubelskiego w powiecie włodawskim. Część środkowo-wschodnia leży na tzw. Garbie Włodawskim, będącym asymetrycznym i lekko falistym wzniesieniem o charakterze równiny peryglacjalnej. Północny fragment gminy obejmuje podmokłą równinę należącą do Zakłęsłości Sosnowickiej, a południowo-zachodnia część, z fragmentem doliny Włodawki i Krowim Bagnem, należy do Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej.

Gmina Stary Brus sąsiaduje:

- od zachodu z gminą Sosnowica i gminą Urszulin,
- od północy z gminą Dębowa Kłoda i gminą Wiryki,
- od południa z gminą Hańsk.

Rysunek 1. Usytuowanie gminy Stary Brus w województwie lubelskim i powiecie włodawskim

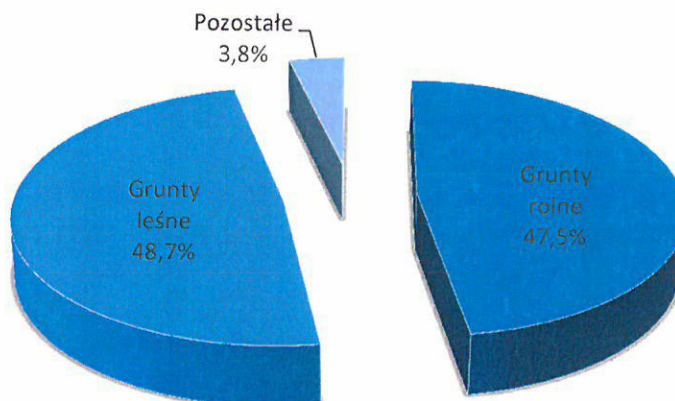
/Źródło: GUS/

6 | Raport o stanie Gminy Stary Brus za 2023 rok

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku powierzchnia gminy wynosi 13 167 ha w tym:

- grunty rolne 6 255 ha,
- grunty leśne 6 406 ha,
- grunty zabudowane i zurbanizowane 342 ha,
- grunty pod wodami 45 ha,
- użytki ekologiczne 119 ha.

Wykres 1. Rodzaje gruntów w Gminie Stary Brus

/Źródło: dane UG w Starym Brusie/

Blisko połowa powierzchni gminy to grunty leśne. Duże zalesienie stwarza warunki do aktywnego wypoczynku. Teren gminy cieszy się zainteresowaniem miłośników przyrody i grzybiarzy.

Siedzibą władz lokalnych jest Urząd Gminy Stary Brus.

Organy gminy:

- Rada Gminy Stary Brus,
- Wójt Gminy Stary Brus.

Jednostki organizacyjne gminy:

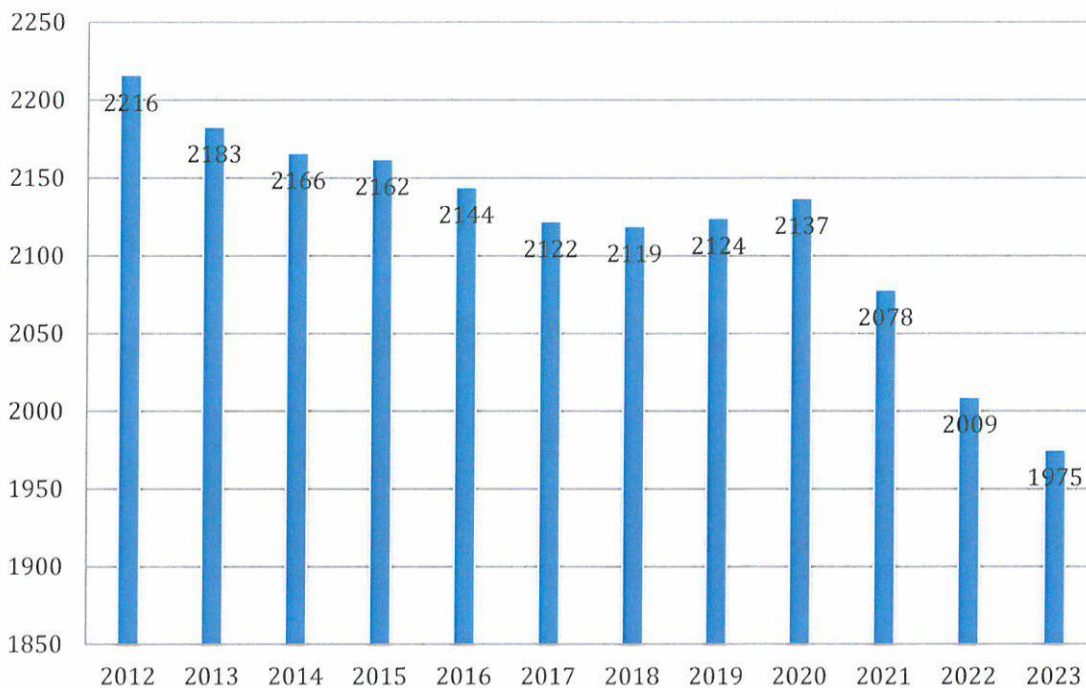
- Urząd Gminy w Starym Brusie,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starym Brusie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Brusie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Brusie.

Gmina podzielona jest na 14 sołectw: Stary Brus, Nowy Brus, Zamołodycze, Hola, Marianka, Wołoskowola, Wielki Łan, Nowiny, Laski Bruskie, Kamień, Skorodnica, Kołaczce, Dominiczyn, Helenin, Lubowierz.

1.2. Demografia

Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Stanu Cywilnego w Starym Brusie, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku, na terenie gminy mieszkało 1975 osób. Na przestrzeni ostatnich lat odnotowuje się spadek liczby ludności gminy. Jest to zjawisko charakterystyczne dla powiatu włodawskiego.

Wykres 2. Liczba ludności w gminie Stary Brus w latach 2012-2023

Wykres 3. Urodzenia i zgony w gminie Stary Brus w latach 2012-2023

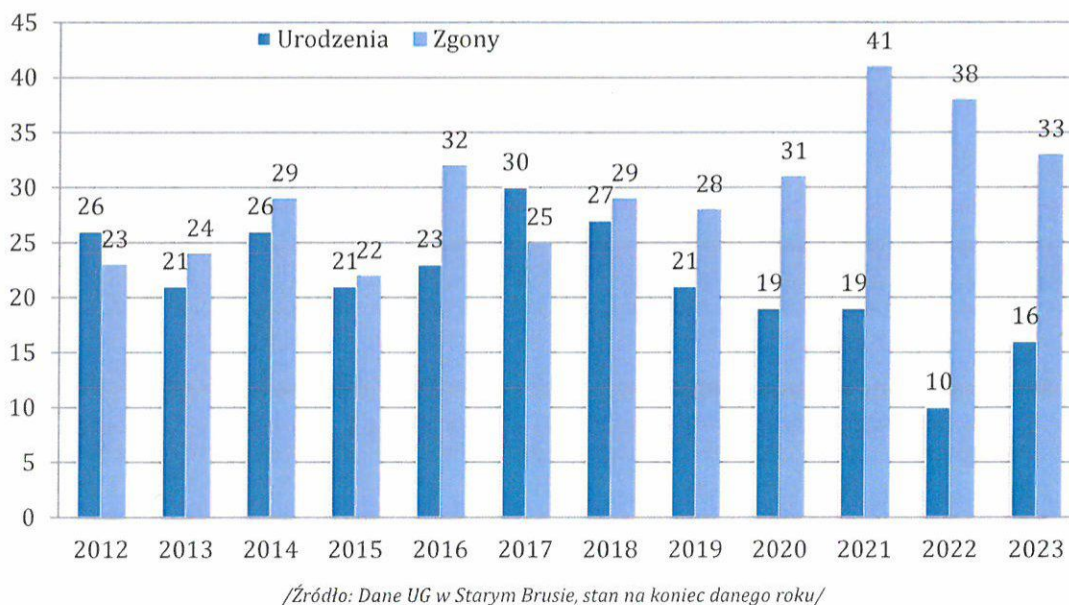

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące ludności gminy Stary Brus w 2023 roku

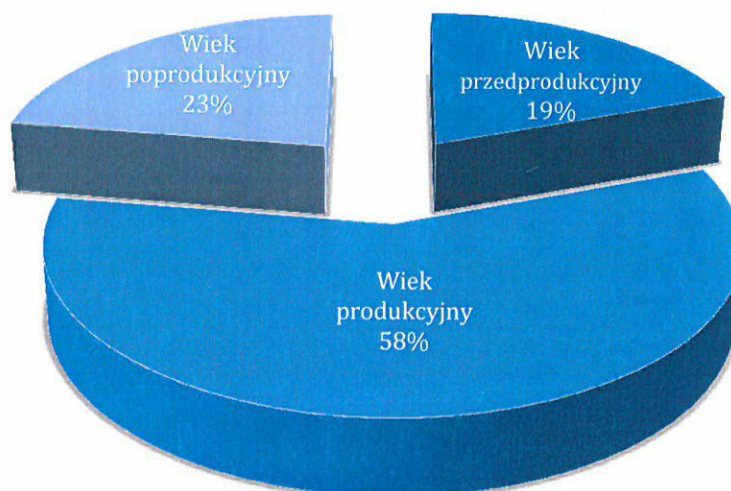
Rok	Liczba ludności				Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²			
2023	1975	974	1001	15,00	16	33	-17

/Źródło: Dane UG w Starym Brusie, stan na 31.12.2023 r./

W 2023 roku odnotowano ujemny przyrost naturalny. Od 2012 roku tylko dwukrotnie liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów w 2012 i w 2017 roku.

Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Stanu Cywilnego w Starym Brusie w 2023 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższała liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 4. Struktura wieku w gminie Stary Brus na dzień 31.12.2023 r.

/Źródło: Dane UG w Starym Brusie, stan na 31.12.2023 r./

Strukturę wieku w gminie Stary Brus ustalono w oparciu o następujące grupy wiekowe:

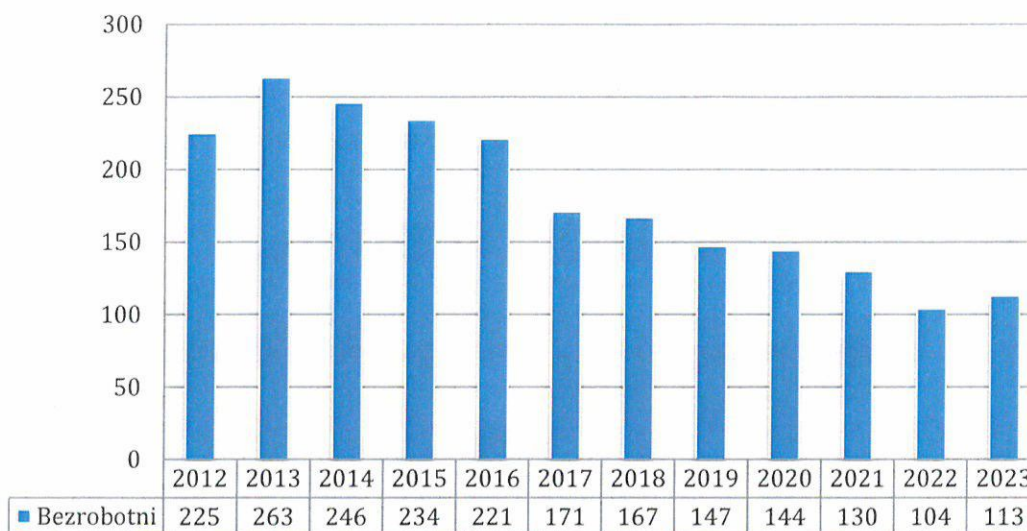
- wiek przedprodukcyjny: obejmuje osoby, które nie ukończyły 18 roku życia,
- wiek produkcyjny: obejmuje kobiety pomiędzy 18, a 59 rokiem życia oraz mężczyzn pomiędzy 18 a 64 rokiem życia,
- wiek poprodukcyjny: obejmuje kobiety po 59 roku życia oraz mężczyzn po 64 roku życia.

Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030 opracowana przez Główny Urząd Statystyczny zakłada, że w gminie Stary Brus będziemy mieć do czynienia z dalszym ubytkiem ludności, ujemnym przyrostem naturalnym i starzeniem się społeczeństwa. Na niekorzystną sytuację demograficzną w gminie wpływa położenie geograficzne (brak sąsiedztwa dużych aglomeracji), rynek pracy (brak zakładów pracy) i ujemny przyrost naturalny.

1.3. Bezrobocie

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy na koniec 2023 r. stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 5,1%, w województwie lubelskim 7,5%, a w powiecie włodawskim 14,7%. W stosunku do grudnia 2022 roku w Polsce stopa bezrobocia zmniejszyła się. W porównaniu do roku poprzedniego, stopa bezrobocia w powiecie włodawskim również się zmniejszyła, ale mimo to charakteryzuje się najwyższą stopą bezrobocia w województwie lubelskim.

Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w gminie Stary Brus w latach 2012-2023

/Źródło: GUS, PUP we Włodawie, stan na koniec każdego roku/

Tabela 2. Struktura bezrobocia według wieku w gminie Stary Brus w 2023 roku

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
od 18 do 24 lat	8	7	15	13,27
od 25 do 34 lat	28	12	40	35,40
od 35 do 44 lat	14	9	23	20,35
od 45 do 54 lat	11	11	22	19,47
od 55 do 59 lat	5	3	8	7,08
60 lat i więcej	0	5	5	4,42
Suma	66	47	113	100,00%

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie, stan na 31.12.2023r./

Największe bezrobocie występowało wśród osób wieku od 35 do 44 lat – 32,69% ogółu bezrobotnych.

Tabela 3. Struktura bezrobocia według wykształcenia w gminie Stary Brus w 2023 roku

Wg wykształcenia	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
wyższe	7	1	8	7,08
policealne i średnie zawodowe	8	12	20	17,70
średnie ogólnokształcące	20	3	23	20,35
zasadnicze zawodowe	11	18	29	25,66
gimnazjalne i poniżej	20	13	33	29,20
Suma	66	47	113	100,00

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie, stan na 31.12.2023 r./

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 29,20%. Najmniej jest bezrobotnych z wykształceniem wyższym – 7,08%.

Tabela 4. Struktura bezrobocia według stażu pracy w gminie Stary Brus w 2023 roku

Wg stażu pracy	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
do 1 roku	13	6	19	16,81
1 - 5	17	17	34	30,09
5 - 10	10	9	19	16,81
10 - 20	3	8	11	9,73
20 -30	0	0	0	0,00
30 lat i więcej	0	1	1	0,88
bez stażu	23	6	29	25,66
Suma	66	47	113	100,00

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie, stan na 31.12.2023r./

Najliczniejsza jest grupa osób, które pracowały od 1 roku do 5 lat – 30,09%. Wysoki jest również udział osób bez stażu – 25,66%.

Tabela 5. Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy w gminie Stary Brus w 2023 roku

Czas pozostawania bez pracy w m-c	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
do 1	5	7	12	10,62
1-3	15	9	24	21,24
3-6	8	6	14	12,39
6-12	5	6	11	9,73
12-24	7	6	13	11,50
pow. 24	26	13	39	34,51
Suma	66	47	113	100,00

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie, stan na 31.12.2023 r./

Niekorzystnym zjawiskiem jest duża liczba długotrwale bezrobotnych (powyżej 24 miesięcy) – 34,51%.

1.4. Bezpieczeństwo publiczne

1.4.1. Policja

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają policjanci z Komisariatu Policji w Urszulinie. Gmina Stary Brus posiada punkt przyjęcia interesantów. Dyżury odbywają się w Urzędzie Gminy, w każdą środę w godzinach od 12⁰⁰ do 14⁰⁰.

Wg danych Komisariatu Policji w Urszulinie, w 2023 roku na terenie gminy Stary Brus stan bezpieczeństwa uległ znacznej poprawie w stosunku do roku ubiegłego. Na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy pracowali funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji we Włodawie oraz Komisariatu Policji w Urszulinie. Policjanci koncentrowali swoje działania na realizacji celów w zakresie zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, wynikające z ustawowych zadań Policji, jak również wynikające z bieżących potrzeb sygnalizowanych przez mieszkańców.

Podobnie jak w latach poprzednich, głównym zadaniem było zmniejszenie dynamiki przestępstw o charakterze kryminalnym oraz zwiększenie ich wykrywalności. Szczególny nacisk kładziony był na zwalczanie przestępstw – w szczególności takich kategorii jak kradzieże z włamaniem, kradzieże

mienia, przestępstwa rozbójnicze, bójki i pobicia, uszkodzenia rzeczy – które są najbardziej powszechne, a jednocześnie szczególnie uciążliwe dla społeczeństwa.

Duży nacisk został również położony na odzyskiwanie mienia skradzionego, zabezpieczanie mienia na poczet przyszłych kar i grzywien w majątkach sprawców, ujawnianie przestępstw gospodarczych i narkotykowych oraz zapobieganie wypadkom drogowym.

Uwagę skupiono także na zjawisku przemocy w rodzinie. Policjanci wykonujący czynności w związku z przemocą w rodzinie udzielali pomocy i porad ofiarom przestępstw oraz informowali instytucje powołane do ścigania i zwalczania przestępstw wymierzonych w rodzinę. Policjanci prowadzili ponadto szereg działań ukierunkowanych na szeroko rozumianą profilaktykę skierowaną wobec dzieci i młodzieży oraz rodziców.

W roku sprawozdawczym na terenie gminy Stary Brus stwierdzono:

- 17 przestępstw, co w porównaniu do roku poprzedniego stanowi wzrost o 2 przestępstwa;
- 13 wykroczeń, w czym: kolizja – 5; kradzież – 2; naruszenia drogowe – 3; inne – 3;
- 3 zagrożenia w ruchu drogowym: zatrzymano 3 nietrzeźwych kierujących.

1.4.2. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy działają trzy jednostki OSP:

- OSP w Starym Brusie (włączona do KSRG),
- OSP w Wołoskowi (włączona do KSRG),
- OSP w Holi.

W 2023 roku wymienione jednostki liczyły łącznie 107 członków w tym 10 kobiet i 97 mężczyzn. Szczegółowy wykaz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Członkowie OSP na terenie gminy Stary Brus

Członkowie OSP	Kobiety	Mężczyźni	Razem
W wieku 18-65	10	79	89
W wieku ponad 65 lat	0	18	18
Członkowie zwyczajni: ogółem	10	97	107
Mogący brać udział w akcjach rat.-gaśniczych	9	52	61
Członkowie wspierający	0	17	17
Członkowie honorowi	0	7	7

/Źródło: OSP, dane za 2023 rok/

W 2023 roku wszystkie OSP z terenu gminy Stary Brus uczestniczyły w 45 działaniach ratowniczych.

Tabela 7. Działania ratownicze jednostek OSP

	Liczba wyjazdów do zdarzeń	Liczba ratowników	Liczba pojazdów
Pożary	18	78	21
Miejscowe zagrożenia	25	84	25
Alarmy fałszywe	2	12	2

/Źródło: OSP, dane za 2023 rok/

Na wyposażeniu ochotniczych straży pożarnych są:

- 3 samochody ratowniczo-gaśnicze średnie,

12 Raport o stanie Gminy Stary Brus za 2023 rok

- 3 samochody ratowniczo gaśnicze lekkie,
- 13 motopomp w tym: 6 pożarniczych o wyd. M8/8, 3 szlamowe, 4 pływające,
- 2 pompy elektryczne – szlamowe,
- zestawy do ratownictwa medycznego, w tym 2 zestawy z tlenoterapią i defibrylator,
- sprzęt ratowniczy w tym: 2 zestawy ratownictwa technicznego, 9 pilarek do drewna, 2 piły do betonu i stali,
- agregaty prądotwórcze w tym: 3 jednofazowe i 5 trójfazowych,
- sprzęt ochrony dróg oddechowych w tym: 8 aparaty nadciśnieniowe, 12 czujników bezruchu,
- węże w tym: 57 tłocznych W-52, 54 tłocznych W-75, 4 tłoczne W-110, 16 ssawnych,
- 13 drabin nasadkowych,
- sprzęt alarmowania i łączności w tym: 3 syreny elektryczne, 3 syreny ręczne, zdalne uruchamianie OSP Stary Brus, terminal GPS, radiostacja stacjonarna OSP STARY BRUS, selektywne wywoływanie OSP STARY BRUS, 11 radiostacji nasobnych, 7 radiostacji samochodowych,
- środki ochrony indywidualnej posiadające świadectwo dopuszczenia: 38 ubrań specjalnych, 35 hełmów strażackich, 27 kominiarek, 43 pary butów specjalnych, 40 par rękawic specjalnych,
- dodatkowy ekwipunek osobisty strażaka: 35 pasów bojowych, 15 latarki, 26 zatrzaśniki, 35 toporków,
- odzież: 51 koszarowych, 58 wyjściowych i 22 kurtek strażackich,
- 6 ubrań ochronnych, w tym 2 ubrania ochronne do ratownictwa chemicznego i 4 kombinezonów przeciw błonkoskrzydłym.

Tabela 8. Wyszkolenie strażaków ochotników OSP

	Liczba wyszkolonych
Dowódcy OSP	20
Naczelnicy OSP	7
Strażacy ratownicy OSP	66
Kierowcy konserwatorzy sprzętu ratowniczego	23
Z zakresu ratownictwa technicznego	31
Z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy	21
Z zakresu działań przeciwpowodziowych	10
Z zakresu ratownictwa wodnego	10
Z zakresu współpracy z LPR	28
Pilarze do drewna	4

/Źródło: OSP, dane za 2023 rok/

W 2023 r. na działalność ochotniczych straży pożarnych przekazano kwotę 141 711,66 zł.

Tabela 9. Wydatki na działalność OSP w 2023 r.

Wydatki	Środki własne
wypłaty za akcje gaśnicze i szkolenia	22 430,00 zł
wynagrodzenia i składki	12 654,19 zł
wydatki statutowe	46 627,47 zł
Dotacje celowe	60 000,00 zł
Suma	141 711,66 zł

/Źródło: dane UG, dane za 2023 rok/

Tabela 10. Wydatki na poszczególne jednostki OSP w 2023 roku

Jednostka	Kwota
Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Brusie	34 973,83 zł
Ochotnicza Straż Pożarna w Wołoskowoli	32 667,96 zł + dotacja na zakup samochodu 60 000,00 zł
Ochotnicza Straż Pożarna w Holi	14 069,87 zł
SUMA	81 711,66 zł + dotacja 60 000,00 zł

/Źródło: dane UG, dane za 2023 rok/

2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

2.1. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Według stanu na dzień 31.12.2023 roku w rejestrze Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) zarejestrowanych było 74 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Stary Brus. Są to podmioty, które wskazały gminę Stary Brus, jako miejsce stałego wykonywania działalności. Na koniec 2023 roku 56 podmiotów miało status „Aktywny” i 18 „Zawieszony”. Na terenie gminy działają również 4 podmioty, które wykazały gminę Stary Brus, jako miejsce dodatkowego prowadzenia działalności gospodarczej.

Głównymi kierunkami działalności gospodarczych prowadzonych na terenie gminy są rolnictwo i leśnictwo, budownictwo oraz handel i naprawa pojazdów. Szczegółowe dane liczby podmiotów, które wskazały gminę Stary Brus, jako miejsce stałego prowadzenia działalności gospodarczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Przedsiębiorstwa według podstawowego rodzaju działalności PKD

Klasyfikacja PKD	Status Przedsiębiorcy		
	Aktywny	Zawieszony	łącznie
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	7	6	13
w tym:			
Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną	0	2	2
Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich	0	1	1
Gospodarka leśna i pozostała działalność leśna, z wyłączeniem pozyskiwania produktów leśnych	1	0	1
Pozyskiwanie drewna	1	2	3
Działalność usługowa związana z leśnictwem	5	1	6
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE w tym:	1	0	1
Wydobywanie torfu	1	0	1
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE w tym:	6	2	8
Produkcja odzieży skórzanej	0	1	1
Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	2	0	2
Produkcja opakowań drewnianych	0	1	1
Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania	1	0	1
Obróbka metali i nakładanie powłok na metale	1	0	1
Produkcja mebli kuchennych	1	0	1
Produkcja pozostałych mebli	1	0	1
BUDOWNICTWO w tym:	10	3	13
Realizacja projektów budowlanych związanych z wznoszeniem budynków	1	0	1
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	2	0	2
Przygotowanie terenu pod budowę	1	0	1

Wykonanie instalacji elektrycznej	1	1	2
Posadzkarstwo: tapetowanie i oblicowywanie ścian	3	0	3
Wykonanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	2	1	3
Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	0	1	1
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE w tym:	12	1	13
Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	1	0	1
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	3	0	3
Sprzedaż hurtowa i detaliczna motocykli, ich naprawa i konserwacja oraz sprzedaż hurtowa i detaliczna części i akcesoriów do nich	1	0	1
Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt	0	1	1
Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń	1	0	1
Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	1	0	1
Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	3	0	3
Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	1	0	1
Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1	0	1
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA w tym:	1	1	2
Transport drogowy towarów	1	1	2
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI w tym:	2	0	2
Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	1	0	1
Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	1	0	1
INFORMACJA I KOMUNIKACJA w tym:	1	1	2
Działalność w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej, z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej	1	0	1
Działalność w zakresie telekomunikacji satelitarnej	0	1	1
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA w tym:	1	0	1
Pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne	1	0	1
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI w tym:	1	0	1
Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek	1	0	1
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA w tym:	6	0	6
Pozostałe badania i analizy techniczne	1	0	1
Działalność agencji reklamowych	2	0	2
Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	1	0	1
Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana	1	0	1
Działalność weterynaryjna	1	0	1
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA w tym:	3	2	5
Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń rolniczych	0	1	1
Działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach	1	1	2
Specjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych	1	0	1
Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura	1	0	1
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA w tym:	3	2	5
Praktyka lekarska specjalistyczna	1	0	1

Praktyka lekarska dentystryczna	1	0	1
Działalność pogotowia ratunkowego	0	2	2
Pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana	1	0	1
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA w tym:	2	0	2
Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	2	0	2
SUMA	56	18	74

/Źródło: dane z rejestru CEiDG, dane za 2023 rok/

2.2. Główni pracodawcy na obszarze gminy

Do głównych pracodawców na obszarze gminy można zaliczyć następujące podmioty:

- Urząd Gminy w Starym Brusie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Brusie,
- Szkoła Podstawowa w Starym Brusie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Brusie,
- Ośrodek Zdrowia w Starym Brusie,
- Apteka w Starym Brusie,
- Firma handlowo-usługowa „WA-MAX”,
- Sklep Spożywczy „LEWIATAN” Myć,
- Sklep Spożywczy „GROSZEK” Dołbniak,
- Sklep Spożywczy w Wołoskowoli Dydiuk,
- Sklep Spożywczy „ZENMAR” w Kołaczach,
- Poczta Polska w Starym Brusie,
- Przedsiębiorstwo Rolno-Rybackie,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Starym Brusie.

2.3. Rolnictwo

Gmina Stary Brus należy do regionów charakteryzujących się znaczną rolą sektora rolniczego. Na terenie Gminy Stary Brus dominują gospodarstwa średnio powierzchniowe i małe oraz pojedyncze duże gospodarstwa. O dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decyduje przede wszystkim duży udział użytków rolnych. Gmina Stary Brus jest liderem wielu upraw rolniczych, wśród których można wymienić m. in. maliny, kukurydzę, tytoń, zboża i borówki w ostatnich latach również słonecznik.

Gospodarstwa w gminie mają różną wielkość. Biorąc pod uwagę kryterium posiadanej powierzchni ziemi podział jest następujący:

- gospodarstwa o powierzchni do 1 ha stanowią 36%,
- gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha to 38,7%,
- gospodarstwa o powierzchni 5 – 10 ha stanowią 13,6%,
- gospodarstwa o powierzchni od 10 do 15 ha to 6,8%,
- gospodarstwa o powierzchni pow. 15 ha to 4,9%.

Po ostatnich zmianach ustawowych w naszym regionie w większości nie prowadzi się produkcji zwierzęcej, natomiast gospodarstwa idą w kierunku ekologii.

Powierzchnia Gminy na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 131,6 km², z tego użytki rolne stanowiły 47%, grunty leśne oraz zadrzewienie i zakrzewienie 49%.

3. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

3.1. Sytuacja mieszkaniowa

Na obszarze gminy występują wszystkie typy zabudowy mieszkaniowej. Zdecydowanie przeważa zabudowa zagrodowa, która obejmuje większą część istniejącej zabudowy na obszarze gminy, związanej z dominującą w gminie funkcją rolniczą.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna obejmuje istniejące zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny rozwoju osadnictwa w miejscowościach Stary Brus, Nowy Brus i Kołacze.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna usytuowana jest w miejscowościach: Stary Brus i Kołacze.

Zabudowa letniskowa obejmuje tereny rozwoju turystyki indywidualnej w miejscowościach: Kamień, Marianka, Nowiny, Hola, Skorodnica.

Na terenie gminy znajdują się 834 domy/mieszkania, przeciętnie w jednym przebywa 2,41 osoby, a jego średnia powierzchnia w gminie wynosi 75,0 m², co daje 31,1 m² na osobę.

W gminie brak jest lokali komunalnych należących do zasobu mieszkaniowego gminy. Gmina na stanie ma 1 lokal socjalny o pow. 34 m².

Gmina nie posiada mieszkań chronionych i nie były wykupywane mieszkania dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.

3.2. Wodociągi

Na terenie gminy występują dwa ujęcia wody:

- Ujęcie Stary Brus o wydajności 150 m³/d, zaopatrujące w wodę miejscowości: Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz i Helenin.
- Ujęcie Wołoskowola o wydajności 300 m³/d, zaopatrujące w wodę miejscowości: Wołoskowola, Laski Bruskie, Wielki Łan, Mariankę, Holę, Zamołodyczne, Kamień, Skorodnicę oraz Turno i Czerniejów.

Długość sieci rozdzielczej wynosi 66,9 km, z której zaopatrywanych w wodę jest 684 budynki mieszkalne. Stopień zwodociągowania gminy wynosi 97%.

System indywidualny zaopatrzenia w wodę dotyczy wsi o rozproszonej zabudowie tj. Kolonia Kołacze, Nowiny, Marianka. Dla tych mieszkańców w latach 2012-2016 wybudowano 8 indywidualnych ujęć wody z dotacją ze środków budżetu gminy.

3.3. Kanalizacja

Na terenie gminy istnieje sieć kanalizacyjna o długości 4,1 km odbierająca ścieki z miejscowości Stary Brus i Nowy Brus. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 124 budynki mieszkalne. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w miejscowości Stary Brus. Jest to oczyszczalnia biologiczna typu BIO-PAK o wydajności 75 m³/d.

W pozostałych obszarach gminy gospodarka ściekowa prowadzona jest za pomocą zbiorników bezodpływowych oraz indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków.

W związku z rozproszoną zabudową poszczególnych miejscowości gminy, budowa sieci kanalizacyjnej z ekonomicznego punktu widzenia w tych miejscowościach jest nieopłacalna, dlatego gmina korzystała i nadal będzie korzystać z programów unijnych wspierających gospodarkę wodno-ściekową na obszarach wiejskich.

3.4. Gospodarka odpadami stałymi

Gmina Stary Brus przynależy do Międzygminnego Związku Celowego z siedzibą we Włodawie, który zajmuje się odbiorem odpadów komunalnych z terenu gminy.

3.5. Gazyfikacja

W obszarze gminy nie ma zlokalizowanego zbiorczego gazociągu. Gaz do potrzeb socjalno-bytowych dostarczany jest w butlach. Jest to gaz propan-butan. Gaz ziemny nie jest dystrybuowany w obszarze gminy.

3.6. Ciepłownictwo

W obszarze gminy występują indywidualne systemy zaopatrzenia gospodarstw w energię cieplną. W większości, jako paliwo służy drewno oraz węgiel kamienny, sporadycznie pelet, ekogroszek oraz powietrzne pompy ciepła.

3.7. Energetyka

Na terenie gminy brak jest zlokalizowanego głównego punktu zasilania (GPZ), najbliższy umiejscowiony jest w miejscowości Lubień, gmina Wiryki. W obszarze gminy przebiegają sieci elektryczne wysokiego napięcia, średniego napięcia oraz niskiego napięcia, dla których zlokalizowane są napowietrzne i wewnętrzne stacje transformatorowe. Gmina posiada 100% pokrycie zapotrzebowania mocy energetycznej. w związku z tym nie planuje się inwestycji w zakresie rozbudowy sieci energetycznej.

3.8. Telefonizacja i Internet

Dostęp do sieci telefonicznych stacjonarnych i komórkowych oraz internetu obejmuje całą powierzchnię Gminy Stary Brus. W ostatnich latach na terenie województwa lubelskiego trwały prace inwestycyjne polegające na budowie sieci światłowodowej. Obecnie większość mieszkańców gminy ma możliwość podłączyć się do tej sieci po uprzednim podpisaniu umowy z wybranym dostawcą.

3.9. Usługi dla ludności

Gmina prowadzi usługi mieszkańcom gminy w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych wozem asenizacyjnym do gminnej oczyszczalni.

4. POMOC SPOŁECZNA

4.1. Informacje podstawowe

Pomoc społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa, została powołana po to, aby osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, poprzez własne zaangażowanie i współpracę z jednostkami do tego powołanymi, zmierzały w kierunku poprawy własnego życia i integracji ze społeczeństwem. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej są zobowiązani do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana w ramach świadczeń z pomocy społecznej powinna mieć charakter przejściowy i zakładać aktywizację osób z niej korzystających. Jednakże na naszym terenie zaobserwować można, że korzystanie z systemu pomocy społecznej jest sposobem na życie, ma charakter długofalowy i dziedziczny. Osoby i rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej nie wykazują postaw aktywnych i chęci zmiany swojej sytuacji.

Pomoc może być przyznana w różnych formach: system zasiłków finansowych, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne i szeroko pojęta praca socjalna. Klient znajdujący się w trudnej sytuacji, który spotyka się z pracownikiem socjalnym otrzymuje odpowiednią informację dotyczącą możliwości skorzystania z pomocy, jej form i warunków, na jakich będzie mógł tę pomoc otrzymać. Pomoc społeczna zakłada współdziałanie klienta z pracownikiem socjalnym. Brak współdziałania i aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych może stanowić podstawę do wstrzymania lub odmowy udzielenia pomocy.

W rodzinie, która chce skorzystać z pomocy społecznej poza spełnieniem kryterium dochodowego (600 zł na osobę w rodzinie i 776 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej) musi wystąpić, co najmniej jeden z następujących powodów: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała bądź ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, brak

umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa i ekologiczna.

Udzielana pomoc jest kierowana do indywidualnych klientów/rodzin – mieszkańców gminy Stary Brus. Przyznanie pomocy następuje, na podstawie złożonego wniosku, w formie decyzji administracyjnej. Każda wydana decyzja poprzedzona jest wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania/pobytu klienta/rodziny. Jedynie udzielenie świadczenia w postaci pracy socjalnej i poradnictwa nie wymaga wydania decyzji. W sytuacjach stwierdzenia marnotrawienia środków finansowych lub bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego ustawa dopuszcza tzw. świadczenia pomocowe, które realizowane są w formie niepieniężnej np. wybór artykułów spożywczych w sklepie na określoną kwotę.

4.2. Zatrudnienie

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Starym Brusie wg stanu na dzień 31.12.2023 r. zatrudnionych jest 3 pracowników w pełnym wymiarze czasu pracy w ramach umowy o pracę (kierownik OPS, pracownik socjalny i pracownik ds. obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego) oraz 1 osoba w ramach ½ etatu (księgową). Jednakże zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych, zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Art. 110 ust. 12 ustawy mówi, Ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka *pomocy społecznej* w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych, zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Środki finansowe, jakimi dysponuje urząd nie pozwalają na zatrudnienie większej liczby pracowników socjalnych.

4.3. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej

W roku sprawozdawczym pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto 219 osób w 82 rodzinach. Rodziny te korzystały z szeroko rozumianej pomocy społecznej tj. m.in. z wypłacanych świadczeń, z pracy socjalnej, załatwianiu spraw w urzędach, sądach, orzecznictwie do spraw niepełnosprawności, ustalaniu uprawnień do rent i emerytur.

Ponadto pracownik socjalny przeprowadzał wywiady alimentacyjne dla innych ośrodków, wydawane były opinie i informacje (po przeprowadzeniu wywiadu) dla PCPR, policji, sądów, szkół i innych uprawnionych instytucji. Wśród klientów Ośrodka dominują osoby mające trudności z funkcjonowaniem społecznym, u których występują problemy rodzinne, zdrowotne i prawne. Do każdej ze zgłaszających się po pomoc osób pracownicy podchodzą w sposób indywidualny, adekwatny do jej potrzeb i oczekiwań.

4.3.1. Zadania własne - częściowo realizowane z budżetu państwa

- domy pomocy społecznej - wykorzystano kwotę 110 407,00 zł, opłacono pobyt w Domu Pomocy Społecznej w Różance - 2 podopiecznych i w Ostrowie Lubelskim – jednej osobie (w całości środki UG),
- opłacono składkę zdrowotną za 17 osób pobierających zasiłek stały przy liczbie świadczeń 178 na kwotę 10 817,31 zł (środki UW),
- zasiłki okresowe i celowe oraz pomoc w naturze wykorzystano 127 173,00 zł,

- w tym zasiłki okresowe w kwocie 97 526,00 zł dla 32 rodzin (86 osób w rodzinach) z tytułu:
 - bezrobocia skorzystały 21 rodzin – na kwotę 74 156,00 zł,
 - długotrwałej choroby skorzystało 8 rodzin – na kwotę 12 075,00 zł
 - niepełnosprawności skorzystały 3 rodziny - na kwotę 3 424,00 zł
 - pozostałe (ubóstwo, wielodzietność) na kwotę ogółem 7 871,00 zł
 oraz zasiłki celowe w kwocie 29 647,00 zł przyznane dla 32 rodzin (66 osób w rodzinach), w tym jeden na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego, a pozostałe na zakup leków, opału.
- dodatki mieszkaniowe – wydatkowano kwotę 9438,65 zł, wydano 6 decyzji. Ponadto: zakupiono materiały biurowe, zakupiono usługi bankowe w postaci prowizji oraz licencje do programu dodatków mieszkaniowych (środki UG),
- zasiłki stałe – wykorzystano kwotę 128 631,00 zł, zasiłek stały wypłacono 18 osobom w tym 191 świadczeń (środki UW),
- pomoc w zakresie dożywiania – wykorzystano kwotę 43 415,00 zł. Dożywianiem objęto kwalifikujące się wg. kryterium dzieci ze szkół podstawowych z terenu gminy Stary Brus oraz dzieci uczących się w szkołach poza gminą. Wydano 8057 posiłków dla 68 dzieci z 36 rodzin. Na dożywianie wydatkowano 34732,00 zł z UW pozostała kwota to wkład własny. Z Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2024r. udzielono również w 2023r. pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności dla 5 rodzin, na kwotę 6081,00 zł z czego dotacja z UW wyniosła 4865,00 zł
- na utrzymanie Ośrodka wydatkowano kwotę 295 282,29 zł z przeznaczeniem na pokrycie: wynagrodzeń osobowych dla 3 ½ etatów, wypłaty rocznego wynagrodzenia dodatkowego, składek na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy, zakupu artykułów biurowych i czasopism, opłata prowizji bankowej, przelewy oraz za prowadzenie rachunku bankowego, usługi telekomunikacyjne, poniesiono koszt delegacji służbowych, odpis na ZFŚS, podatek od nieruchomości, szkolenia pracowników.

4.3.2. Zadania zlecone - w całości finansowane z budżetu państwa

1. Świadczenia rodzinne i ich realizacja

System świadczeń rodzinnych jest systemem poza ubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. W gminie Stary Brus realizacją świadczeń rodzinnych zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej. Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa następujące świadczenia: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie. Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od listopada danego roku do października roku następnego. Przysługuje dla dzieci uczących się do 21 roku życia w szkole średniej bądź policealnej a w przypadku dzieci niepełnosprawnych do 25 roku życia). Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego jest spełnienie kryterium dochodowego w zależności od rodzaju danego świadczenia (tj. 674 zł na osobę w rodzinie a w przypadku osób niepełnosprawnych 764 zł na osobę w rodzinie). Dochód rodziny jest ustalany na podstawie dochodu z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy.

Wydatki na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń w roku 2023 ogółem wypłacono:

- zasiłki rodzinne z dodatkami na kwotę 247 420,00 zł przy liczbie świadczeń 2138;
- zasiłki pielęgnacyjne na kwotę 140 512,00 zł przy liczbie świadczeń 651;
- świadczenia pielęgnacyjne na kwotę 578 444,00 zł przy liczbie świadczeń 236;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka na kwotę 11 000,00 zł, przy liczbie świadczeń 11;
- specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę 40848,00 zł przy liczbie świadczeń 67;

- świadczenie rodzicielskie na kwotę 64223,00 zł przy liczbie świadczeń 66;
- świadczenia rodzinne ustalane na podst. art. 5 ust.3 tzw. „złotówka za złotówkę” wypłacono na kwotę 6619,89 zł przy liczbie świadczeń wynoszącej 93;
- zasiłek dla opiekuna na kwotę 7440,00 zł przy liczbie świadczeń 12.

Od osób, którym zostało przyznane świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłek dla opiekuna czy specjalny zasiłek opiekuńczy, jeśli nie posiadają innego tytułu do ubezpieczenia opłacane są składki emerytalno - rentowe. Wydatki z tego tytułu wyniosły w ZUS 139 988,85 zł przy liczbie świadczeń 258 oraz w KRUS 1611,00 zł przy liczbie świadczeń 12.

Opłacono składkę zdrowotną za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze jeżeli nie podlegają ubezpieczeniu z innego tytułu - wydatki wyniosły 41 748,00 zł przy liczbie świadczeń 237.

Wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego finansowane z budżetu państwa to kwota 37299,81 zł. W tej kwocie zawierają koszty poniesione w związku z: wypłatą wynagrodzenia dla pracownika, dodatkowe roczne wynagrodzenia, opłacenie składki ZUS oraz Fundusz pracy, zakup materiałów biurowych, zakup licencji do programu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, usługi telekomunikacyjne, podróże służbowe, odpis na ZFŚS, szkolenia pracownika.

2. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia, albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności bez względu na wiek. Świadczenia z funduszu przysługują, jeżeli dochód nie przekracza odpowiednio kryterium dochodowego. Okres zasiłkowy trwa od października danego roku do 30 września roku następnego. Zgodnie z art. 27 dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami. Organ właściwy wierzyciela wydaje po zakończeniu okresu świadczeniowego decyzję administracyjną w sprawie zwrotu przez dłużnika należności z tytułu otrzymanych przez osoby uprawnione alimentów.

3. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na zamieszkanie dłużnika alimentacyjnego. Działania wobec dłużnika alimentacyjnego podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej. Postępowanie wobec dłużnika alimentacyjnego ma na celu poprawę skuteczności w egzekwowaniu zaległych alimentów. W 2023 r. liczba dłużników alimentacyjnych wynosi 13 osób. Ogółem w roku sprawozdawczym wypłacono 162 świadczenia alimentacyjne na kwotę 63 483,73 zł. Kwota odzyskanych środków w toku prowadzonych postępowań wyniosła 59 638,54 zł, z czego środki odprowadzone do budżetu państwa to 47 583,49 zł, natomiast 12 055,05 zł to środki przekazane na dochody własne organu właściwego wierzyciela.

4. Karta Dużej Rodziny

Do Karty Dużej Rodziny uprawnieni są rodzice wychowujący troje i więcej uczących się dzieci do ukończenia 25 r. życia, bądź rodzice, którzy w całym swoim życiu wychowali troje i więcej dzieci. W roku 2023 wydano 86 kart tradycyjnych oraz 86 kart elektronicznych dla osób uprawnionych. Na ten cel wydatkowano kwotę 897,00 zł na zakup materiałów biurowych.

5. Dodatek węglowy i innych źródeł ciepła

Celem dodatku węglowego i innych źródeł ciepła było pokrycie części kosztów wynikających ze wzrostu cen na rynku energii, w tym kosztów opału. Dodatek węglowy miał na celu wsparcie gospodarstw domowych, których głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, pieco-kuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane paliwami stałymi, wpisane lub zgłoszone do Centralnej Ewidencji Emisyjności

Budynków. Omawiany dodatek przyznawany jest niezależnie od dochodu, nie podlega opodatkowaniu i zajęciu egzekucyjnemu. Wymieniona forma wsparcia została podzielona na:

- dodatek węglowy – 4 świadczenia na kwotę 12000,00 zł,
- dodatek na inne źródła ciepła – 7 świadczeń na kwotę 7 000,00 zł, w tym:
 - drewno kawałkowe – 7 świadczeń na kwotę 7 000,00 zł,
 - dodatek elektryczny- 1 świadczenie na kwotę 1000,00 zł

Łącznie wydatkowano na kwotę 20 000,00 zł.

6. Współpraca z Bankiem Żywności w Lublinie.

W roku 2023 prowadzona była współpraca z Bankiem Żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2021 PP 2021 Plus współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W ramach tego Programu Ośrodek Pomocy Społecznej wydawał skierowania uprawniające do odbioru żywności na podstawie złożonych oświadczeń o dochodach i prowadził bezpośrednią dystrybucję artykułów spożywczych. Do 404 osób trafiło 14 059,20 kg, na każdą osobę przypadało w tej edycji 34,80 kg produktów. Osoby ubiegające się o żywność musiały spełnić kryterium dochodowe tzn. w przypadku osoby samotnej – dochód nie mógł przekroczyć kwoty 1 823,60 zł zaś w przypadku osoby w rodzinie – 1410,00 zł. W ramach działań towarzyszących wydawane były materiały - ulotki propagujące zdrowy tryb życia w zakresie edukacji ekonomicznej.

5. OCHRONA ZDROWIA

5.1. Podstawowa opieka zdrowotna

Mieszkańcy gminy Stary Brus mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, opieki stomatologicznej i leków. Świadczenia w tym zakresie realizują podmioty:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „GLORIA” Przychodnia Medycyny Rodzinnej Anna Krasucka-Rabczewska,
- Agata Juszczyk-Skorek Praktyka Stomatologiczna,
- Apteka mgr farm. Helena Tkaczuk.

Brak jest dostępu do lekarzy specjalistów. Na konsultacje specjalistyczne mieszkańcy w większości kierowani są do Włodawy, Urszulina lub Lublina. W razie nagłych zachorowań świąteczną pomoc medyczną świadczy Izba Przyjęć SPZOZ we Włodawie.

5.2. Udział w programach i projektach zewnętrznych w zakresie ochrony zdrowia

Gmina Stary Brus corocznie współpracuje z podmiotami realizującymi bezpłatny program profilaktyki raka piersi. Badania odbywają się w przystosowanych do tego mammobusach i są skierowane do kobiet w przedziale 50-69 lat. Mammobusy zwykle stacjonują przy OSP w Starym Brusie. W 2023 roku badania odbyły się 2 razy.

5.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy, które regulują przepisy: ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii.

W dniu 16 marca 2023 r. podjęto uchwałę nr XXXIV/186/2023 Rady Gminy w Starym Brusie w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2023 rok oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.

Realizując cele zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023, skupiono się w szczególności na:

- ograniczeniu picia alkoholu przez osoby niepełnoletnie,
- wszechstronnej pomocy rodzinom z problemem alkoholowym,
- edukacji społecznej,

- działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przestrzegania prawa,
- ograniczeniu dostępności alkoholu, narkotyków oraz substancji narkotycznych,
- wypracowaniu wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec alkoholu, narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację nowoczesnych programów profilaktycznych.

Źródłem finansowania zadań są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wysokość środków wykorzystanych w 2023 roku na realizację obu programów wyniosła łącznie 23 718,39 zł.

W Gminie Stary Brus w 2023 roku zrealizowano następujące działania:

- Pomoc terapeuty – 5 796,45 zł.
- Zakup nagród dla dzieci za udział w konkursach profilaktycznych – 6 145,02 zł.
- Wspieranie działań o charakterze rozrywkowym i edukacyjnym - koszt 10 148,08 zł.
- Zakup tablicy informacyjnej 628,84 zł.

Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaplanowano kwotę 23 772,55 zł, a wydatkowano kwotę 22 718,39 zł z kolei na Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w roku budżetowym 2023 zaplanowano 1 000,00 zł z czego na realizację Programu poniesiono koszty rzędu 1000,00 zł.

6. OŚWIATA, KULTURA I SPORT

6.1. Oświata

STAN ORGANIZACJI SZKOŁY I PUNKTÓW PRZEDSZKOLNYCH 2023/2024

Tabela 12. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Starym Brusie w roku szkolnym 2023/2024

Rok szkolny 2023/2024	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w oddziałach							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa	9	112	12	9	14	16	20	13	17	11

/Źródło: dane UG, dane za 2023 rok/

Tabela 13. Punkt Przedszkolny w Starym Brusie rok szkolny 2023/2024

Dzieci wg urodzenia					
2 latki	3 latki	4 latki	5 latki	6 latki	Ogółem
2	9	16	17	16	60

/Źródło: dane UG, dane za 2023 rok/

Tabela 14. Kadra pedagogiczna 2023/2024

Szkoła Podstawowa w Starym Brusie im. Marii Konopnickiej, Punkt Przedszkolny Wołoskowola i Stary Brus	Stopień awansu zawodowego				Razem (etaty)
	stażysta	początkujący	mianowany	dplomowany	
	-	3	6	10	19 (18,1)

/Źródło: dane UG, dane za 2023 rok/

6.2. Kultura

6.2.1. Biblioteki

Na terenie gminy Stary Brus działa jedna biblioteka główna z siedzibą w Starym Brusie, która posiada filię z siedzibą w Wołoskowoli, której działalność została zawieszona (powód to zły stan techniczny budynku). Dane więc będą dotyczyły tylko biblioteki w Starym Brusie.

6.2.2. Księgozbiory

Stan księgozbioru - GBP w Starym Brusie na koniec 2023 - 8798 wol.

Zakupiono 169 egz. książek, wydano kwotę 5 000 zł.

Otrzymaliśmy 4 wol. (dary od Oddziałowego Biura edukacji Narodowej IPN oraz Cechu Rzemiosł Ziemi Włodawskiej)

Wycofano z księgozbioru 460 wol. zniszczonych

Tabela 15. Zakup wol. w 2023 r.

	Liczba zakupionych egz.	Wydana kwota
GBP Stary Brus	169 wol.	5000,00 zł

/Źródło: GBP, dane za 2023 r./

Wszystkie zakupione książki zostały wpisane do ksiąg inwentarzowych oraz do katalogu elektronicznego, zostały opatrzone kodami i obłożone folią w celu zabezpieczenia przed zniszczeniem.

6.2.3. Czytelniczy

W 2023 r. w GBP zarejestrowano 151 czytelników.

Tabela 16. Czytelniczy wg wieku w 2023 roku

Wiek	Liczba osób
do lat 5	8
6 - 12	31
13 - 15	4
16 - 19	10
20 - 24	5
25 - 44	32
45 - 60	23
pow. 60	38
Razem	151

/Źródło: GBP w Starym Brusie, dane za 2023 r./

Tabela 17. Czytelniczy wg zajęcia w 2023 roku

Zajęcie	Liczba osób
osoby uczące się (uczniowie i studenci)	50
osoby pracujące (os. Pracujące i rolnicy)	45
pozostałe (dzieci do lat 5, emeryci, renciści i osoby bezrobotne)	56
Razem	151

/Źródło: GBP w Starym Brusie, dane na 2023 r./

Tabela 18. Czytelnicy - analiza stanu (porównanie do ubiegłych lat)

	Liczba czytelników
2019	248 Brus + Wołoskowola
2020	207 Brus + Wołoskowola
2021	204 Brus + Wołoskowola
2022	204 Brus + Wołoskowola
2023	151 Tylko Brus

/Źródło: GBP w Starym Brusie/

Zarejestrowano 977 odwiedzin w bibliotece.

Zarejestrowano 2251 wypożyczeń księgozbioru.

Biblioteka zaprosiła do Starego Brusa Teatryk Blaszyński ze spektaklem „Anaruk w Grenlandii”, który cieszył się wielkim zainteresowaniem. Biblioteka w ubiegłym roku ponownie wzięła udział w kolejnej edycji kampanii społecznej „Mała książka - wielki człowiek” realizowanej przez Instytut Książki. Projekt realizowany jest w ramach ogólnopolskiej kampanii promującej czytanie generacyjne „Mała książka – wielki człowiek” i cieszy się niezmiernie zainteresowaniem młodych czytelników. Gminna Biblioteka wzięła udział w obchodach Dnia dziecka organizowanych przez OSP w Starym Brusie. Udział w akcji „Jak nie czytam jak czytam” wzięły najmłodsze dzieci z naszej gminy. Zorganizowano 3 kiermasze książek w wypożyczalni w Starym Brusie.

Bibliotekarze odwiedzali dzieci w przedszkolu i w klasie „0”, czytali im głośno książki o różnej tematyce, dzieci wykonywały różne prace, które były jak co roku prezentowane na gazetkach w bibliotece. W ramach zajęć lekcyjnych dzieci z klasy 4 oraz 5 poznały budowę książki oraz za pomocą przygotowanych rysunków i notatek historię książki i pisma. W ciągu roku pracownicy biblioteki wzięli udział w 3 szkoleniach dla pracowników bibliotek. Wszystkie organizowane przez Bibliotekę Powiatową we Włodawie, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Lublinie, na których zapoznawano m.in. z zasadami przeprowadzania skonstrum i selekcji księgozbioru w bibliotekach publicznych.

Zorganizowano wystawę zdjęć przekazanych przez Pana Dr hab. Andrzeja Wawryniuka. W dalszym ciągu biblioteka realizowała akcję „książka na telefon”, która pozwoliła osobom starszym czy chorym na kontakt z książką.

6.2.4. Imprezy i uroczystości

W 2023 roku odbyła się jedna główna impreza promująca gminę i kulturę naszego regionu.

XXV Jarmark Holeński współorganizowany przez Powiat Włodawski, Towarzystwo Miłośników Skansenu Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia w Holi, Muzeum – Zespół Synagogałny we Włodawie, Gmina Stary Brus, Prawosławna Diecezja Lubelsko – Chełmska, Fundacja Wrota Europy, Zarząd Dróg Powiatowych we Włodawie. Impreza miała charakter jarmarku folklorystycznego z elementami entograficznymi i religijnymi, ukazała także kulturę regionu. Jarmark odbywał się na terenie skansenu w Holi i zabytkowej cerkwi. Zgromadził bardzo dużo turystów, kolekcjonerów i ponad 200 wystawców. Na scenach małej i dużej wystąpiło 15 kapel, zespołów i solistów. Jarmark Holeński przez cały dzień obfitował w regionalne specjały, produkty rękodzielnicze (koronkarstwo, garncarstwo, rzeźba, wiklina, wyroby z drewna, bednarstwo, kowalstwo, malarstwo, poezja i wiele, wiele innych) czy znaczki pocztowe. Nie zabrakło stoisk spożywczych z serami, chlebami, miodami, tradycyjnymi potrawami przygotowanymi przez Koła Gospodyń Wiejskich.

2023 rok obfitował także w festyny organizowane przez KGW w Holi i KGW w Dominiczyńcu, które skupiały mieszkańców, posiadały atrakcje dla dzieci i młodzieży czy wystawy organizacji i różnych środowisk.

6.2.5. Świetlice wiejskie

Na terenie gminy Stary Brus zlokalizowanych jest 9 świetlic wiejskich: Zamołodycze, Hola, Marianka, Wołoskowola, Laski Bruskie, Stary Brus, Kołacze, Dominiczyn i Lubowierz. Aby zachować dobry stan budynków i wyposażenia, gmina systematycznie przeprowadza potrzebne remonty.

W 2023 roku wykonano następujące prace w obiektach świetlic wiejskich:

- w Laskach Bruskich w świetlicy wiejskiej dokonano zakupu materiałów remontowych na kwotę 4026,86 zł,
- w świetlicy wiejskiej na Mariance dokonano zakupu: kuchenki w kwocie 535,98 oraz krzesel na kwotę 10 136,50 zł,
- do świetlicy wiejskiej w Dominiczynie zakupiono: stolik – 835,90 zł, zlew gastronomiczny – 2888,04 zł, meble kuchenne – 3560,00 zł, baner – 735,70 zł,
- do świetlicy wiejskiej w Wołoskowoli zakupiono stoliki i ławki do altany za kwotę 4305,00 zł,
- na zakup materiałów do świetlicy w Holi wydatkowano 54,10 zł.

Łącznie na zakupy wydatkowano kwotę 27 122,18 zł.

6.2.6. Zabytki

Na terenie gminy występuje 7 obiektów, które są wpisane do rejestru zabytków tj. w miejscowości Hola:

- dawna cerkiew grekokatolicka, obecnie cerkiew prawosławna filialna pw. Św. Paraskewii i Antoniego Peczerskiego,
- dzwonnica cerkiewna, cmentarz cerkiewny, mur cmentarny, starodrzew na działce,
- kaplica cmentarna,
- chałupa z miejscowości Wiryki (skansen),
- wiatrak „koźlak” z Wołoskowoli (skansen).

W miejscowości Stary Brus:

- kościół rzymskokatolicki pw. Matki Boskiej Częstochowskiej; z wyposażeniem w zabytki ruchome, dzwonnica, kapliczka i drzewostan w obrębie cmentarza kościelnego,
- czworak podworski.

W miejscowości Wołoskowola:

- cmentarz prawosławny.

Wymienione obiekty nie stanowią w większości mienia komunalnego gminy poza obiektami skansenu którymi zarządza Towarzystwo Miłośników Skansenu Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia w Holi.

Prace konserwatorskie wraz z pozyskiwaniem funduszy na ratowanie zabytków prowadzą władający powyższym mieniem.

6.2.7. Pozostała działalność kulturalna

W 2023 roku aktywnie wspierano działalność stowarzyszeń i zespołów ludowych. W dniu 30 listopada 2022 roku podjęto Uchwałę Nr XXXII/173/2022 Rady Gminy Stary Brus w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Gminy Stary Brus z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023. Na realizację programu zaplanowano kwotę 20 000,00 zł, tj.:

- Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji. Zaplanowana kwota środków w zadaniu: 17000,00 zł.
 - Stowarzyszenie Kultury Poleskiej „Poleska Nuta” - wydatkowana kwota 3 000,00 zł.
 - Koło Gospodyń Wiejskich w Holi – „Promocja Dziedzictwa kulinarnego” – wydatkowana kwota 6 500,00 zł.
 - Koło Gospodyń Wiejskich w Dominiczynie - „Udział w imprezach plenerowych w powiecie włodawskim służącym popularyzacji kultury i tradycji” - wydatkowana kwota 7 500,00 zł.

- Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. Kwota środków w zadaniu to 3 000,00 zł;
- Uczniowski Klub Sportowy „BRUS” – 3 000,00 zł.

Wszelkie działania i inicjatywy wspierające zarówno działalność sportową jak i turystyczno-rekreacyjną, także taką, która ubogaca nasz region i stanowi naszą markę są przez Urząd popierane, a w ramach posiadanych środków wspierane i dofinansowywane.

6.3. Sport

Działalność sportowa w gminie polega na utrzymywaniu i rozbudowie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, wspieraniu i upowszechnianiu kultury fizycznej, dofinansowywaniu pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie Stary Brus to w większości obiekty powszechnie dostępne, bezpłatne, które umożliwiają podejmowanie różnorodnych form aktywności i zawierają ofertę skierowaną do różnych grup wiekowych. Są to w szczególności:

- Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Starym Brusie - przy obiekcie znajduje się siłownia plenerowa, boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, altanka ogrodowa;
- place zabaw - przyczyniają się do zwiększenia aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w czasie wolnym oraz kształtowania nawyków aktywnego i zdrowego spędzania wolnego czasu;
- Skwer w Starym Brusie - miejsce rekreacji i wypoczynku, posiada utwardzone alejki, oświetlenie, ławki, zielen i altanę. Wyposażony jest w boisko do piłki siatkowej z nawierzchnią z trawy naturalnej, 2 stoły do gry w tenisa stołowego, elementy do wspinania się dla dzieci, tyrolkę oraz kręgielnię plenerową;
- hala sportowa i boisko przyszkolne - obiekt wykorzystywany przez młodzież szkolną.

Podstawowymi formami wspierania sportu na terenie gminy Stary Brus w 2023 roku były:

1. Dotacja dla klubu sportowego:

Na terenie gminy Stary Brus działa Uczniowski Klub Sportowy „Brus”. Na działalność UKS „Brus” z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej przeznaczono z budżetu gminy kwotę 3000,00 zł. Środki wykorzystano na organizację następujących imprez:

- Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy Stary Brus. Turniej przeprowadzono w Sali Gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Starym Brusie dla uczniów klas IV-VIII. Turniej rozegrano systemem „każdy z każdym” w miłej sportowej atmosferze zgodnie z zasadą „fair play” – wydatkowana kwota 500,00 zł.
- Turniej piłki Siatkowej o Puchar Wójta Gminy Stary Brus. Uczniowie zaprezentowali własne umiejętności oraz zintegrowali się z rówieśnikami – wydatkowana kwota 500,00 zł.
- Dzień Sportu Gminnego. W programie imprezy znalazły się następujące konkurencje: biegi kl.0-VIII, turniej piłki nożnej, gry i zabawy, skok w dal. Dzieci i młodzież aktywnie spędzili czas w dniu wolnym od zajęć, podnosząc swój poziom sportowy, kształtując postawę fair-play i integrując się wzajemnie – wydatkowana kwota 2 000,00 zł.
- Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych w ramach profilaktyki przeciwalkoholowej – zajęcia z taekwondo dla dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu w wymiarze dwóch godzin. Dzieci zdobywają cenne umiejętności, które poparte są wysokimi osiągnięciami prezentowanymi na turniejach wyjazdowych i organizowanych w Starym Brusie tj.:
 - III Międzygminny Turniej Taekwondo w Starym Brusie – 30 medali – 13 przedstawicieli
 - Mikołajkowy Turniej Pierwszego kroku – 5 medali – 2 przedstawicieli
 - 14. Mikołajkowy Puchar Łopiennika Górnego w Taekwondo – 19 medali – 7 przedstawicieli

Zadanie zrealizowano ze środków Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kwocie 3 600,00 zł.

7. GOSPODARKA PRZESTRZENNA

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w gminnym zasobie nieruchomości Gminy Stary Brus, który podlega gospodarowaniu, znajdowało się 492 działek gruntu o łącznej powierzchni 224,9456 ha (stanowiących własność lub współwłasność Gminy Stary Brus oraz pozostających w użytkowaniu wieczystym na rzecz Gminy Stary Brus). Wśród działek stanowiących własność lub współwłasność Gminy Stary Brus oraz pozostających w użytkowaniu wieczystym na rzecz Gminy Stary Brus, liczebnie aż 76,63% nieruchomości stanowią grunty pod drogami publicznymi i wewnętrznymi lub grunty wydzielone pod te drogi, co powierzchniowo odpowiada 78,36 % wszystkich nieruchomości. Powierzchnia działek w gminie wynosi 51.8575 ha na ogólną liczbę działek – 132, z czego w użytkowaniu wieczystym osób trzecich znajdowało się 17 działek gruntu o łącznej powierzchni 3,1707 ha.

Tabela 19. Zestawienie nieruchomości zasobu Gminy Stary Brus ze wskazaniem miejsca położenia, liczby oraz powierzchni nieruchomości

Miejsce położenia nieruchomości	Ilość działek ewidencyjnych	Pow. nieruchomości [ha]
Dominiczyn	61	20,2174
Hola	46	22,9348
Kamień	5	2,4081
Kołacze	49	17,2226
Laski Bruskie	15	8,3851
Lubowierz	40	17,5277
Marianka	24	20,4553
Mietułka	3	0,6786
Nowiny	11	7,0200
Nowy Brus	21	8,5801
Skorodnica	22	9,4500
Stary Brus	66	37,5329
Wołoskowola	86	34,1203
Zamołodycze	43	18,4127
SUMA	492	224,9456

/Stan na dzień 31.12.2023 r/

Tabela 20 Zestawienie nieruchomości zasobu Gminy Stary Brus wg klasyfikacji użytków gruntowych

Rodzaj użytku		Pow. [ha]
Grunty rolne w tym:		35,6321
R	grunty orne	19,7148
S	sady	0,3739
Ł	łąki trwałe	1,9707
Ps	pastwiska trwałe	8,5021
Br	grunty rolne zabudowane	1,6860
W	grunty pod rowami	0,5687
Lzr	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	0,6321
N	nieużytki	2,1838
Grunty leśne w tym:		4,6519
Ls	grunty zadrzewione	2,6589
Lz	lasy i grunty leśne	1,9930

Grunty zabudowane i zurbanizowane w tym:		184,6616
Bi	tereny zabudowane inne	5,1520
Bp	tereny zurbanizowane niezabudowane	0,0411
B	tereny zabudowy mieszkalnej	0,6973
Bz	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	2,2067
Ba	tereny zabudowy przemysłowej	0,5657
dr	drogi	175,9988
SUMA		224,9456

/Stan na dzień 31.12.2023 r./

Tabela 21 Zestawienie nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste

Miejsce położenia nieruchomości	Liczba działek	Powierzchnia nieruchomości [ha]
Kołacze	1	0,1200
Lubowierz	1	0,0913
Marianka	1	0,0500
Stary Brus	12	2,7194
Wołoskowola	1	0,0400
Zamołodycze	1	0,1500
SUMA	17	3,1707

/Stan na dzień 31.12.2023 r./

Ważnym elementem charakteryzującym uwarunkowania zabudowy jest stan zaawansowania procesu planowania przestrzennego. Gmina Stary Brus nie posiada obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego. Plan stracił ważność 31.12.2002 r. Na podstawie Uchwały Rady Gminy Stary Brus Nr XXIII/98/2004 z dnia 12 listopada 2004 r. gmina posiada uchwalone studium zagospodarowania przestrzennego Gminy Stary Brus. W związku z brakiem planu na budowę wydawane są decyzje o warunkach zabudowy, których w 2023 roku wydano 74 oraz 3 decyzje celu publicznego.

W latach 2014-15 na terenie gminy Stary Brus realizowany był projekt „Scalenie gruntów we wsiach Dominiczyn, Lubowierz, Kołacze w powiecie włodawskim” – koszt 8 264 183,74 zł, poprawa parametrów melioracji – 27,07 km, przebudowa dróg – 10,753 km, budowa dróg – 8 km.

W 2022 roku na terenie gminy Stary Brus realizowany był projekt pn. „Scalenie gruntów wsi Nowy Brus, Stary Brus, Łaski Bruskie w gminie Stary Brus”. Postępowanie zostało wszczęte przez Starostę Włodawskiego 20 kwietnia 2018 r. Geodezyjne opracowanie projektu scalenia przeprowadzono w latach 2018-2021. Łączna powierzchnia scalenia to 1364,7752 ha. W dniu 18 stycznia 2022 roku Starosta Włodawski wydał decyzję znak WG.6017.4.14.2018.MD w sprawie zatwierdzenia projektu scalenia gruntów wsi Nowy Brus, części wsi Stary Brus i części wsi Łaski Bruskie, gm. Stary Brus, pow. włodawski. Scalenie gruntów polegało na wydzieleniu nowych działek ewidencyjnych, o innym ukształtowaniu w stosunku do pierwotnych, w celu doprowadzenia do zmniejszenia ilości małych, rozproszonych działek składających się na gospodarstwo, oraz do powiększenia ich średniej wielkości. W związku z powyższym w 2022 roku zaszły znaczne zmiany w ewidencji nieruchomości gminnych w miejscowościach objętych scaleniem: Stary Brus, Nowy Brus, Łaski Bruskie. Po zakończeniu procesu administracyjnego scalenia przystąpiono do przeprowadzenia prac w zakresie zagospodarowania poscaleniowego terenu, które objęły w szczególności stworzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych.

Na terenie gminy Stary Brus nie funkcjonują zakłady przemysłowe, brak jest terenów pod lokalizację inwestycji przemysłowych.

Gmina nie ma programów rewitalizacyjnych dla poszczególnych miejscowości.

8. OCHRONA ŚRODOWISKA

W zakresie ochrony środowiska gmina w 2023 r. korzystała z Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Celem programu jest poprawa jakości powietrza, zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne oraz poprawę efektywności energetycznej budynków. Program zakłada dofinansowanie do wymiany starych kotłów na paliwo stałe tzw. kopciuchów oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych. Skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych lub lokali mieszkalnych wydzielonych w budynku jednorodzinnym.

W ramach realizacji programu gmina zakupiła czujnik jakości powietrza za kwotę 8 118,00 zł.

9. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Na terenie gminy występuje droga krajowa na odcinku 7,6 km, drogi wojewódzkie o łącznej długości 15,4 km, drogi powiatowe o łącznej długości 38,0 km w tym nieutwardzone 6,9 km, drogi gminne o łącznej długości 28,3 km w tym utwardzone 4,85 km, tłuczniowe 5,15 km, wzmocnione żwirem 11,30 km i naturalne gruntowe 7,0 km.

Występują też drogi wewnętrzne o łącznej powierzchni 154,6 ha, są to drogi gruntowe dojazdowe przeważnie do pól i łąk.

Gmina posiada bezpośrednie połączenia w obrębie drogi krajowej z województwem i powiatem w ramach prywatnych linii przewozów pasażerskich oraz w ramach powiatowych przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej z powiatem.

W okresie roku szkolnego prowadzone są połączenia przewożące uczniów do szkoły w Starym Brusie świadczące usługi przewozowe w ramach przewozów pasażerskich.

10. INWESTYCJE WŁASNE ORAZ WSPÓLFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH

ROZBUDOWA ISTNIEJĄCEJ STACJI UJĘCIA WODY I BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ „SPINKA” W MIEJSCOWOŚCIACH: STARY BRUS, NOWY BRUS, KOŁACZE, DOMINICZYN, LUBOWIERZ

Gmina Stary Brus zrealizowała projekt pn. „Rozbudowa istniejącej stacji ujęcia wody w Starym Brusie, budowa sieci wodociągowej „SPINKA” w miejscowościach: Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania 7 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich Poddziałania 7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii operacji typu Gospodarka wodno-ściekowa objętego PROW na lata 2014 – 2020.

Celem operacji jest poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Stary Brus poprzez rozbudowę stacji ujęcia wody w miejscowości Stary Brus oraz budowę sieci wodociągowej „SPINKA” w miejscowościach: Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz.

W 2023 r. dokonano odbioru końcowego inwestycji. Wykonawca wybrany w przetargu w 2021 roku zrealizował następujący zakres prac na Stacji Ujęcia Wody w Starym Brusie:

- rozbudowę budynku technicznego,
- budowę zbiornika retencyjnego o pojemności do 200 m³,
- montaż urządzeń technologicznych (pompownia II stopnia, filtr z separatorem, wymiana rurociągów wewnętrznych i zewnętrznych, agregat prądotwórczy),
- zagospodarowanie terenu (drogi dojazdowe, ogrodzenie),

Koszty inwestycyjne I etapu: 1 481 283,46 zł brutto.

Oraz wybudował tzw. „SPINKĘ” w miejscowościach: Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz o długości 4200 m.

Wartość całości projektu: 3 225 430,00 zł brutto.

Wartość dofinansowania z PROW: 1 658 770,00 zł.

WYMIANA ARMATURY WODOMIERZOWEJ NA ISTNIEJĄCYCH PRZYŁĄCZACH WODOCIĄGOWYCH ZLOKALIZOWANYCH W GMINIE STARY BRUS

Przedmiotem zamówienia jest dostawa i wymiana wodomierzy na istniejących przyłączach wodociągowych zlokalizowanych na terenie gminy Stary Brus dla zadania realizowanego w ramach inwestycji pn.: „Wymiana armatury wodomierzowej na istniejących przyłączach wodociągowych zlokalizowanych w Gminie Stary Brus”. Zakres prac obejmuje wymianę 820 wodomierzy oraz 260 szt. zaworów. Całość zadania gmina zrealizuje ze środków własnych. W roku 2023 została wykonana dokumentacja za kwotę 10 000,00 zł. Szacowany koszt całej inwestycji wynosi 442 351,79 zł.

RZĄDOWY FUNDUSZ POLSKI ŁĄD: PROGRAM INWESTYCJI STRATEGICZNYCH:

REMONT I MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W STARYM BRUSIE

Celem przedsięwzięcia jest wykonanie robót mających na celu poprawę funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej w gminie poprzez rozbudowę gminnej oczyszczalni ścieków w Starym Brusie wraz z infrastrukturą towarzyszącą, polepszenie świadczonych usług w zakresie odbioru ścieków i gospodarki osadami, jak również ochrona zdrowia okolicznych mieszkańców oraz środowiska naturalnego. Celem przedsięwzięcia jest:

- ulepszenie efektywności podczyszczania mechanicznego ścieków surowych dopływających do oczyszczalni;
- ulepszenie efektywności procesu biologicznego oczyszczania ścieków w reaktorze biologicznym;
- naprawa źle działającej instalacji przyjmowania ścieków dowożonych;
- poprawę gospodarki osadami, środowiska społecznego i naturalnego.

Planuje się zakończenie inwestycji na rok 2024.

Wartość całego zadania wynosi: 2 333 310,00 zł brutto.

Poziom dofinansowania z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych: 1 900 000,00 zł.

MODERNIZACJA I TERMOMODERNIZACJA STACJI UJĘCIA WODY W WOŁOSKOWOLI W GMINIE STARY BRUS

Celem zadania jest rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Wołoskowola, gm. Stary Brus, poprzez: roboty budowlane, sanitarne, elektryczne, drogowe i prace projektowe. Zostało wymienione pokrycie dachowe, elewacja, stolarka okienna i drzwiowa, ogrodzenie, podjazd i droga dojazdowa. Ponadto zmieniła się technologia ujmowania wody, powstały dwa zbiorniki o pojemności 50m³, wymienione zostały wszystkie urządzenia wewnątrz hydroforni wraz z instalacją elektryczną. Zadanie zakończono w grudniu 2023.

Wartość całego zadania wynosi: 2 164 800,00 zł.

Poziom dofinansowania z Programu Inwestycji Strategicznych: 1 900 000,00 zł.

BUDOWA DRÓG GMINNYCH W MIEJSCOWOŚCIACH: MARIANKA, KOŁACZE I WOŁOSKOWOLA

W 2023 roku została zakończona inwestycja dotycząca robót budowlanych o wartości **4 439 740,40 zł brutto.**

Ogólny zakres prac do wykonania w ramach umowy obejmował:

- budowę dróg z kruszywa w miejscowościach Kołacze (400 m) i Wołoskowola (450 m)
- budowę drogi publicznej nr 1043337L o nawierzchni bitumicznej w miejscowości Marianka wraz z dwoma drogami „bocznymi” (2800 m).

Zgodnie z Promesą Inwestycyjną Gmina otrzymała ostateczną kwotę dofinansowania wynoszącą 3 610 000,00 zł, co stanowi niemal 83% dofinansowania.

BUDOWA DROGI GMINNEJ NR 104343 L LUBOWIERZ – DOMINICZYN O DŁUGOŚCI ~950 M OD DROGI POWIATOWEJ NR 1627L WRAZ Z OŚWIETLENIEM TYCH MIEJSCOWOŚCI

W II edycji Rządowego Funduszu Polski Łąd Gmina Stary Brus otrzymała dofinansowanie na inwestycję: „Budowa drogi gminnej nr 104343 L Lubowierz – Dominiczyn o długości ~950 m od drogi powiatowej nr 1627L wraz z oświetleniem tych miejscowości”. Prace na drodze Lubowierz - Dominiczyn będą prowadzone na odcinku o długości 950 metrów, gdzie istniejącą podbudowę trzeba wzmocnić i położyć asfaltową nawierzchnię. W obydwu miejscowościach zostaną postawione słupy

oświetlenia ulicznego z energooszczędnymi oprawami ledowymi w liczbie 60 sztuk. Gmina na ww. inwestycję przeznaczy 5% wkładu własnego.

Przewidywany termin zakończenia realizacji: I kwartał 2024 roku.

Wartość całego zadania wynosi: 2 238 968,29 zł brutto.

Poziom dofinansowania z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych: 1 900 000,00 zł.

BUDOWA NOWOCZESNEJ I REKREACYJNEJ INFRASTRUKTURY – ALTANA „GRZYBEK” W GMINIE STARY BRUS W MIEJSCOWOŚCI WOŁOSKOWOLA

Zadanie zostało sfinansowane w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie i wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014 – 2020.

Obiekt do 35m² - wolnostojący, parterowy, niepodpiwniczony o konstrukcji tradycyjnej drewnianej, przykryty dachem wielospadowym, drewnianym o poszyciu gontu papowego na pełnym deskowaniu. Altana „Grzybek” na bazie wielokąta wykonana jest w większości z drewna modrzewiowego, podłóże, aby było stabilne zostało ułożone z kostki brukowej.

Całość inwestycji wyniosła **42 000,00 zł**, natomiast ponad 60% kwoty jest pokryte w ramach dotacji z PROW.

11. PRZYNALEŻNOŚĆ DO ORGANIZACJI SAMORZĄDOWYCH

Gmina Stary Brus przynależy do dwóch związków zrzeszających gminy na terenie województwa i powiatu tj. do:

- **Związku Gmin Lubelszczyzny**, który powstał w 1995 roku. Ogółem na terenie województwa zrzeszonych jest 81 gmin, w tym z powiatu włodawskiego 3 (Hanna, Stary Brus i Wola Uhruska).

Związkowi obecnie przewodniczy Krzysztof Kołtyś – Burmistrz Janowa Lubelskiego .

- **Międzygminnego Związku Celowego (MZC)** z siedzibą we Włodawie. Związek ten zajmuje się gospodarką odpadami na terenie powiatu włodawskiego. Do związku należą takie gminy jak: Hanna, Hańsk, Podedwórze, Sławatycze, Sosnówka, Stary Brus i miasto Włodawa. Gospodarkę odpadami związek prowadzi na terenie wybudowanego Zakładu we Włodawie. Działalność Międzygminnego Związku Celowego z siedzibą we Włodawie prowadzone jest od ponad 10 lat przy pomocy Zakładu.

W 2023 roku stawka za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wynosiła 18 zł.

W 2023 roku Międzygminny Związek Celowy z siedzibą we Włodawie odebrał z terenu gminy 233,8 ton odpadów komunalnych. Od 1.07.2020 r. na terenie Gminy Stary Brus obowiązuje Jednolity System Segregacji Odpadów z podziałem na 5 frakcji.

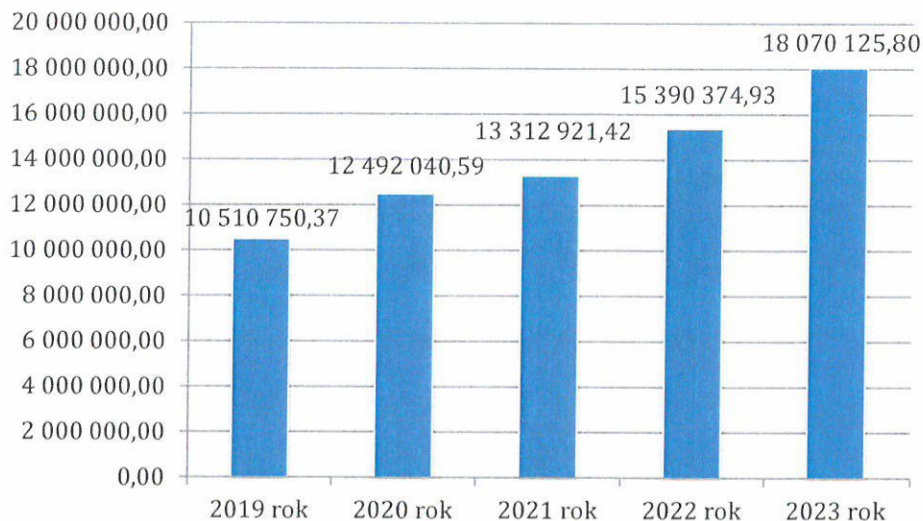
12. BUDŻET GMINY

12.1. Dochody i wydatki

Największy udział w dochodach Gminy mają dotacje na zadania zlecone i na dofinansowanie zadań bieżących, na kolejnych miejscach znalazły się subwencje, udziały w podatkach budżetu Państwa, podatki lokalne oraz opłaty lokalne, środki na realizację inwestycji.

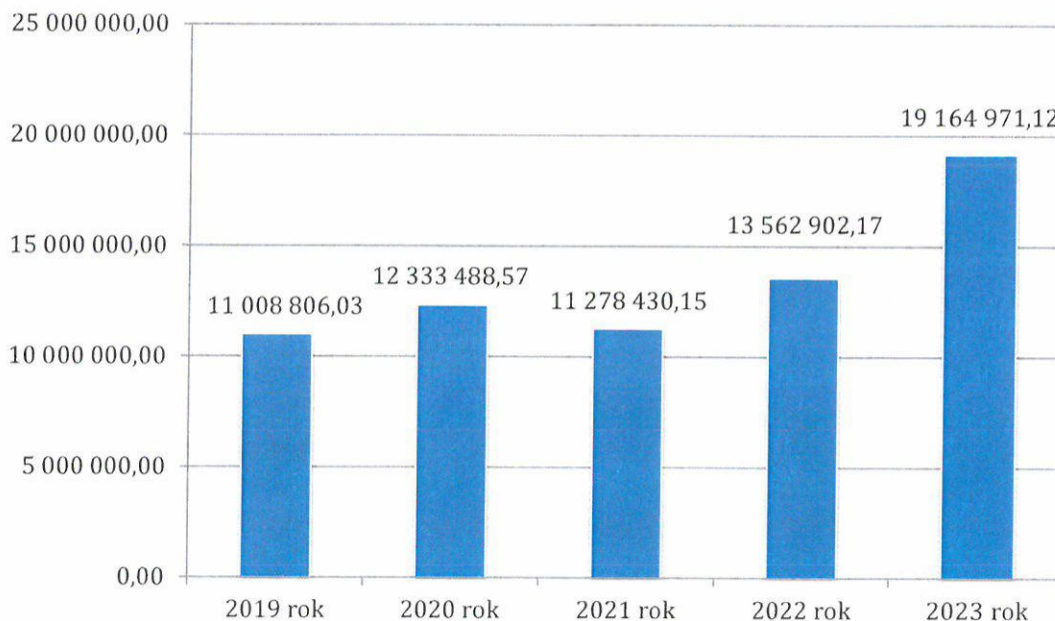
Bilans dochodów i wydatków gminy w okresie ostatnich pięciu lat ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 6. Dochody gminy w latach 2019– 2023

/Źródło: dane UG/

Wykres 7. Wydatki gminy w latach 2019– 2023

/Źródło: dane UG/

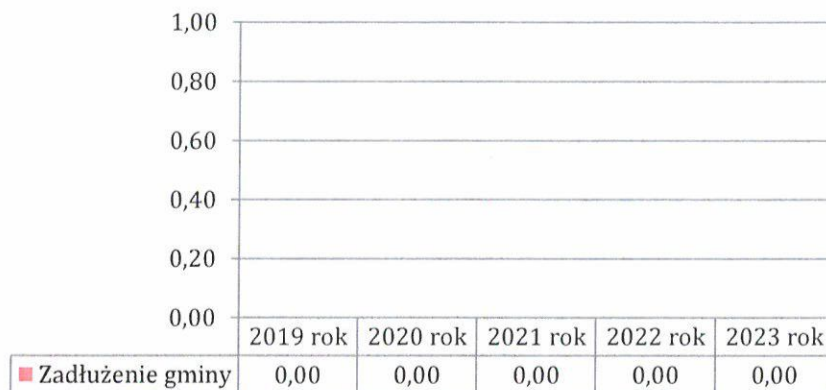
12.2. Zadłużenie gminy

Na dzień 31 grudnia 2023 roku gmina nie posiada zadłużenia. Poniższe umowy kredytowe zostały spłacone do dnia 31.12.2019 r.:

- Umowa z Bankiem Ochrony Środowiska zawarta w dniu 13.07.2011 roku z przeznaczeniem na finansowanie inwestycji pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1708 L w miejscowościach Hola-Lipówka wraz z przebudową włączenia do drogi wojewódzkiej Nr 818, etap I woj. Lubelskie” w kwocie 421.783,00 zł,
- Umowa z Bankiem Ochrony Środowiska zawarta w dniu 28.XI.2012 roku na zabezpieczenie wydatków związanych z udziałem gminy w realizacji inwestycji pod nazwą „Wirtualne Powiaty-

Budowa Społeczeństwa Informacyjnego na Lubelszczyźnie”, „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w województwie lubelskim” oraz „Wrota Lubelszczyzny- Informatyzacja Administracji”- w kwocie 163.500,00 zł,

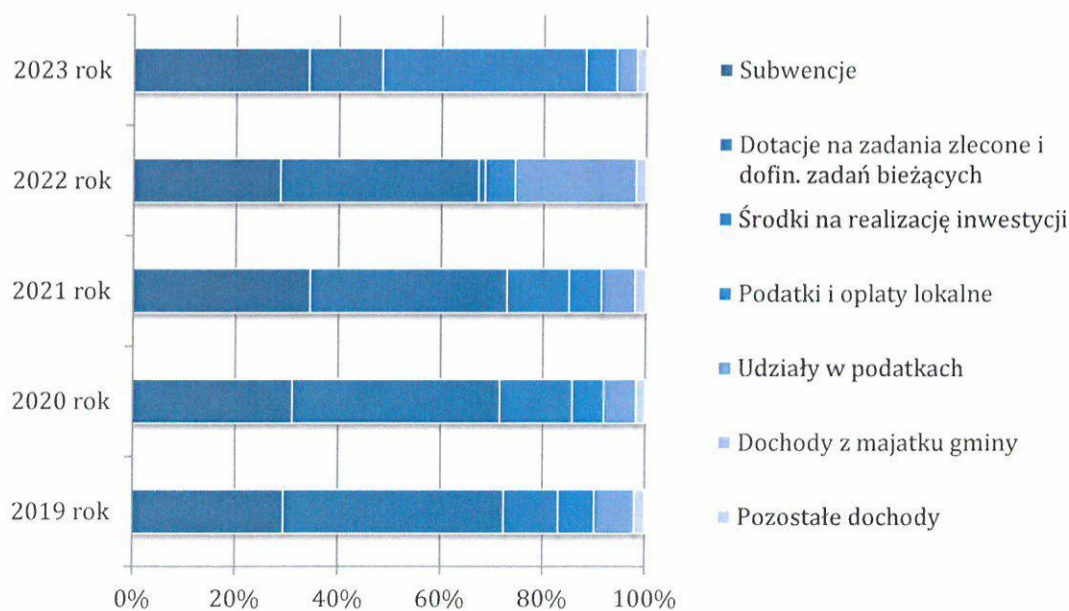
- Umowa z Bankiem Ochrony Środowiska zawarta w dniu 28.11.2012 roku na zabezpieczenie wydatków związanych z przekazaniem udziału Gminy w inwestycji pod nazwą „Modernizacja i rozbudowa składowiska odpadów komunalnych we Włodawie w celu utworzenia Zakładu Zagospodarowania Odpadów” – w łącznej kwocie 144.500,00 zł.

12.3. Dochody budżetu gminy

Poziom i zmiany dochodów budżetu Gminy na przestrzeni ostatnich pięciu lat zostały przedstawione poniżej. Strukturę dochodów, czyli udziały poszczególnych składników w dochodach Gminy ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Struktura dochodów w latach 2019 – 2023

/Źródło: dane UG/

12.4. Subwencje

Tabela 22. Poziom subwencji w latach 2019 – 2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Subwencja wyrównawcza	1 569 818,00	2 372 772,00	2 563 657,00	2 572 464,00	2 667 522,00
Subwencja oświatowa	1 399 059,00	1 435 346,00	1 615 169,00	1 725 026,00	1 744 297,00
Subwencja równoważąca	60 837,00	75 963,00	101 045,00	105 846,00	125 393,00
Uzupełnienie subwencji ogólnej	58 546,00		305 600,00		1 626 919,00
Razem subwencje ogólne	3 088 260,00	3 884 081,00	4 585 471,00	4 403 336,00	6 164 131,00
Udział subwencji w dochodach ogółem	29,38%	31,09%	34,44%	28,61%	34,11%

/Źródło: dane UG/

12.5. Dochody ogółem, a dochody własne budżetu gminy

Na dochody własne Gminy składają się dochody z następujących grup:

- podatki i opłaty lokalne;
- dochody z majątku gminy;
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa;
- inne dochody.

Udział dochodów własnych Gminy w jej dochodach w poszczególnych latach został przedstawiony w poniższym zestawieniu

Tabela 23. Udział dochodów własnych gminy w jej dochodach

Rok	Dochody ogółem	Dochody własne	Procentowy udział
2019	10 510 750,37	6 875 321,09	65,41
2020	12 492 040,59	8 416 718,97	67,38
2021	13 312 921,42	9 280 189,27	69,71
2022	15 390 374,93	10 866 490,92	70,61
2023	18 070 125,80	16 099 219,10	89,09

/Źródło: dane UG/

Tabela 24. Udział podatków lokalnych w dochodach ogólnych gminy

Rok	Dochody ogółem	Podatki i opłaty lokalne	Procentowy udział
2019	10 510 750,37	734 171,28	6,98
2020	12 492 040,59	775 005,96	6,20
2021	13 312 921,42	836 084,22	6,28
2022	15 390 374,93	905 945,54	5,89
2023	18 070 125,80	1 082 126,14	5,99

/Źródło: dane UG/

12.6. Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa

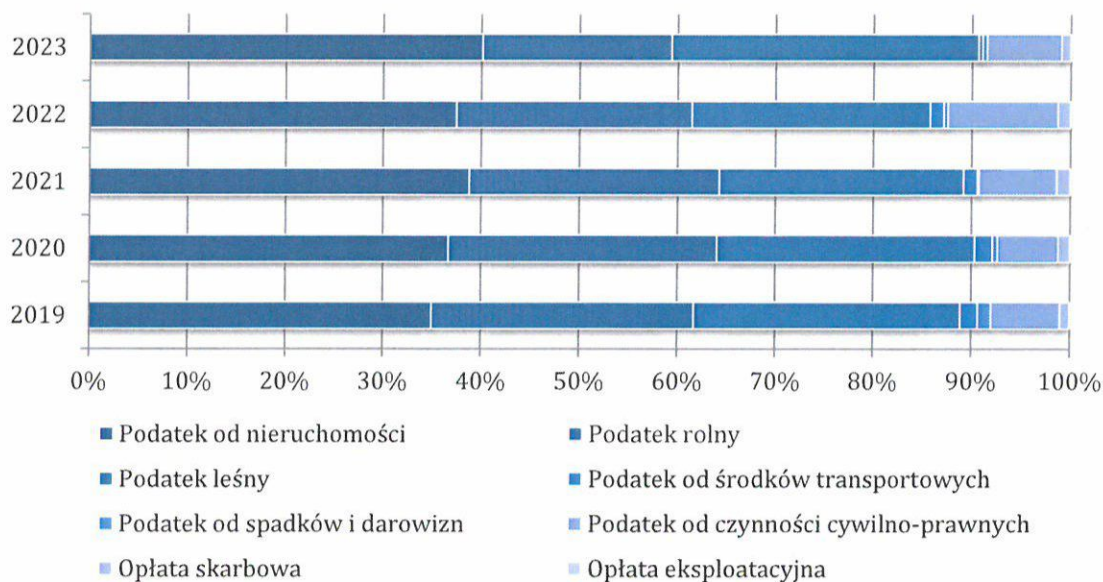
Tabela 25. Dotacje na zadania zlecone i dofinansowanie zadań własnych

Rok	Dochody ogółem	Udziały w podatkach	Procentowy udział	Dotacje zlecone i własne	Procentowy udział
2019	10 510 750,37	815 091,87	7,75	4 371 358,08	41,59
2020	12 492 040,59	774 732,14	6,20	5 647 799,10	45,21
2021	13 312 921,42	875 478,63	6,58	6 297 548,12	47,30
2022	15 390 374,93	3 625 707,57	23,56	5 440 000,17	35,35
2023	18 070 125,80	710 191,00	3,93	9 771 475,34	54,08

/Źródło: dane UG/

Znaczenie poszczególnych podatków budżetu Gminy przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 9. Struktura podatków i opłat lokalnych

/Źródło: dane UG/

12.7. Dochody z majątku gminy

Tabela 26. Struktura dochodów z majątku gminy

	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody z najmu i dzierżawy	31 834,92	32 446,73	36 309,24	56 798,73	66 232,99
Sprzedaż mienia składników majątkowych	7 439,00	8 900,00	0,00	4 900,00	0,00
Zarząd i użytkowanie wieczyste	2 150,10	2 024,10	2 276,10	2 150,10	2 152,17
Dochody z majątku gminy	41 424,02	43 370,83	38 585,34	63 848,83	68 385,16
Udział dochodów z majątku w dochodach ogółem	0,39	0,35	0,29	0,41	0,38

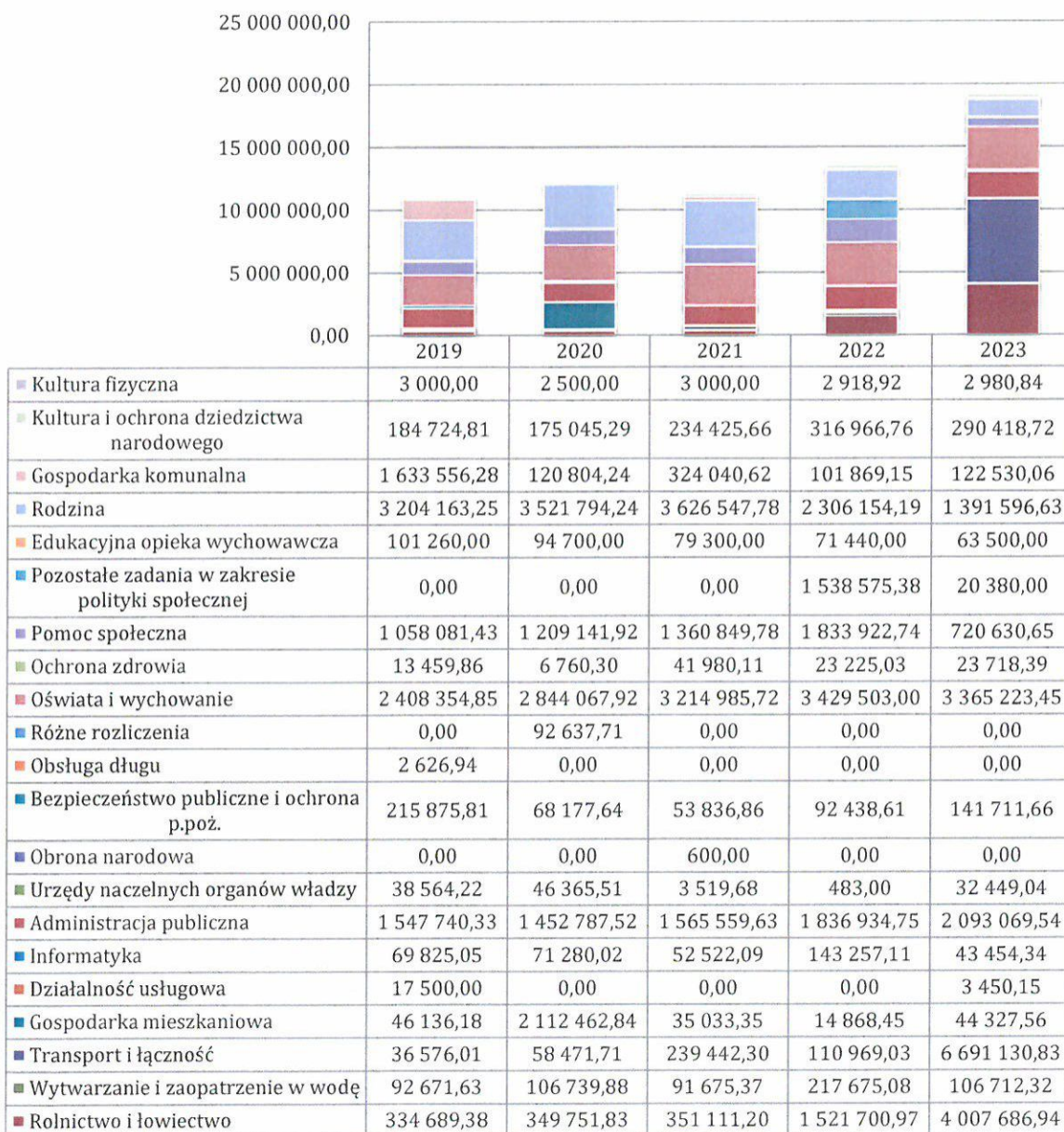
/Źródło: dane UG/

12.8. Wydatki budżetu gminy

Wykonanie wydatków w poszczególnych latach przebiegało bez większych zakłóceń z zachowaniem równowagi budżetowej. Wykonane wydatki bieżące nie przekraczały wykonania dochodów bieżących, zgodnie z przepisem art. 242 ust.2 ustawy o finansach publicznych.

W roku 2023 wydatki zostały wykonane w wysokości 19.164.971,12 zł, co stanowi 89,75% planu. Rok 2023 zakończono deficytem w kwocie 1.094.845,32 zł, który pokryty został nadwyżką z lat ubiegłych.

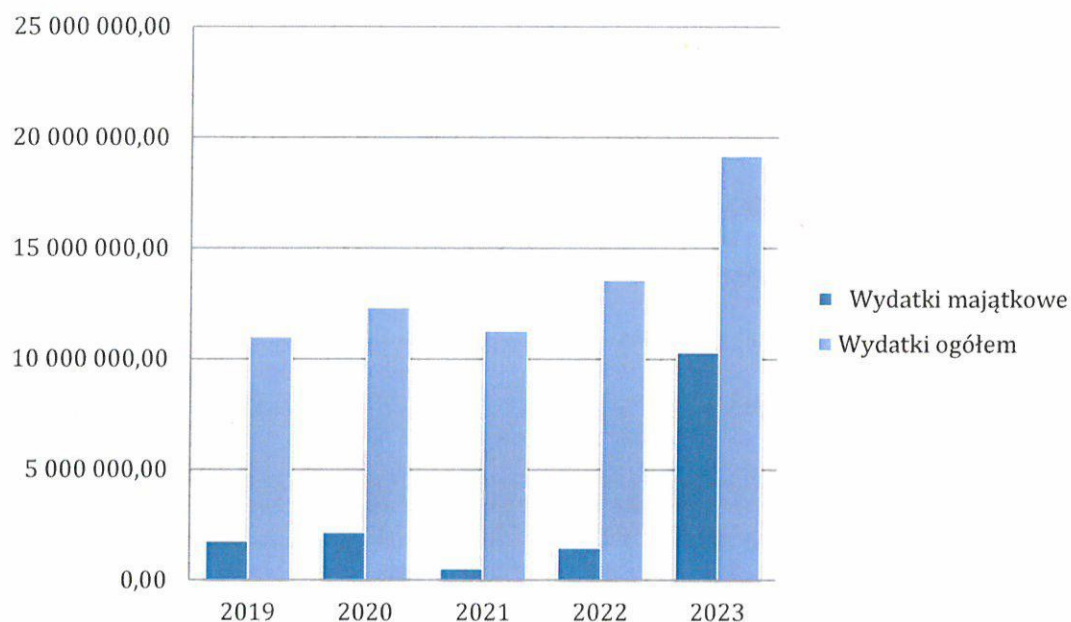
Wykres 10. Wydatki budżetowe w poszczególnych działach

/Źródło: dane UG /

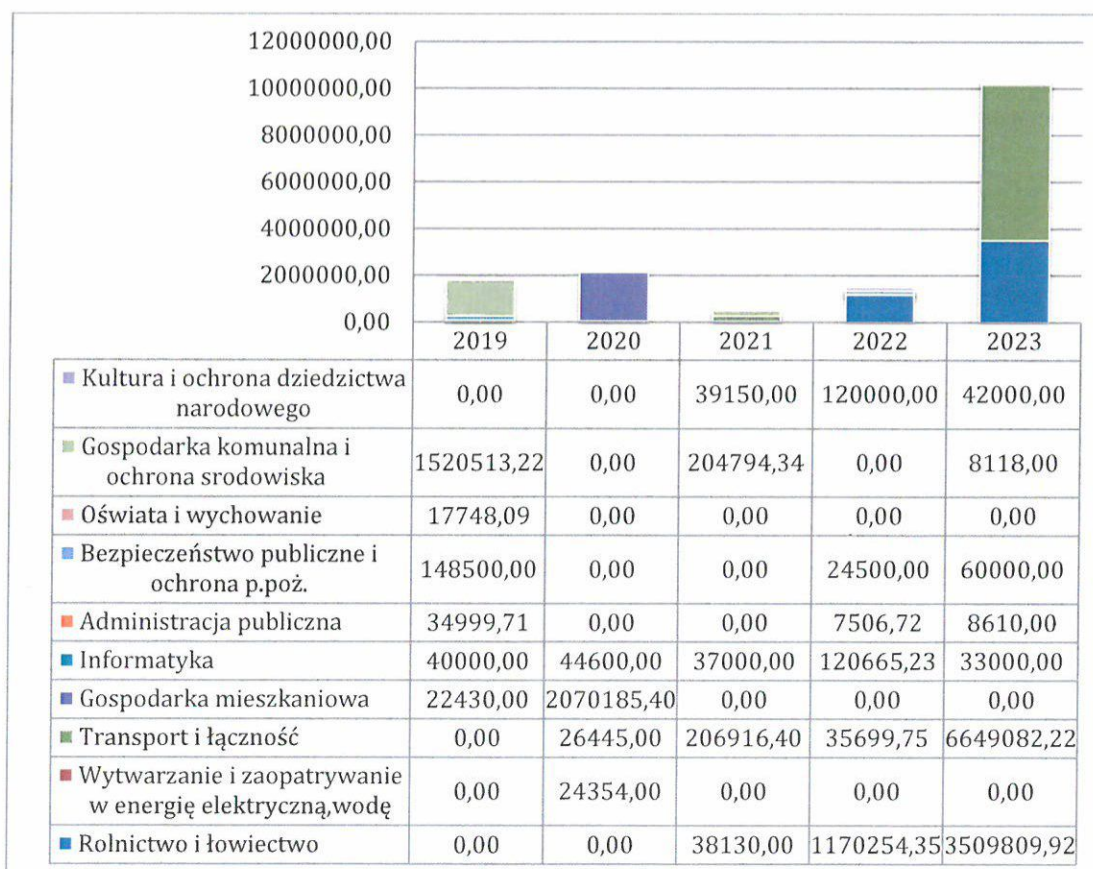
12.9. Wydatki inwestycyjne

Wykres 11. Wydatki ogółem, a wydatki inwestycyjne (majątkowe)

/Źródło: dane UG /

Wykres 12. Struktura wydatków inwestycyjnych według działów

/Źródło: dane UG /

12.10. Realizowane projekty i inwestycje w gminie w latach 2019-2023**Tabela 27. Realizacja inwestycji w latach 2019 – 2023**

2019 rok		zł
1.	Zakup sprzętu do elektronicznego systemu głosowania i transmisji sesji rady gminy	19 999,94
2.	Zakup sprzętu na wyposażenie serwerowni	14 999,77
3.	Termomodernizacja budynku szkoły w Starym Brusie	17 748,09
4.	Wykonanie przyłącza energetycznego w Starym Brusie	26 500,00
5.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Stary Brus - wykonanie dokumentacji	22 430,00
6.	Energia odnawialna w Gminie Stary Brus	1 481 013,23
7.	Nowoczesne zarządzanie gosp. niskoemisyjną poprzez budowę instalacji odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych mieszkańców Gminy Stary Brus - wykonanie dokumentacji	12 999,99
RAZEM		1 595 691,02
2020 rok		
1.	Rozbudowa istniejącej stacji ujęcia wody w Starym Brusie, budowa sieci wodociągowej "SPINKA" w miejscowościach Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz - wykonanie dokumentacji	24 354,00
2.	Budowa drogi gminnej nr 104343 L Lubowierz-Dominiczyn - wykonanie dokumentacji projektowej	26 445,00
3.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Stary Brus	2 070 185,40
4.	Projekt grantowy "Zdalna Szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego"	44 999,48
5.	Projekt grantowy "Zdalna Szkoła+ - w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego"	44 999,99
6.	Wniesienie wkładu do Spółki z o. o. Wirtualne Powiaty 3	44 600,00
RAZEM		2 255 583,87
2021 rok		
1.	Modernizacja drogi gminnej - Wielki Łan	157 046,40
2.	Zakup kosiarki bijakowej	23 370,00
3.	Budowa dróg gminnych w miejscowościach Marianka, Kołacze i Wołoskowola - wykonanie dokumentacji - Program Funkcjonalno-Użytkowy	26 500,00
4.	Modernizacja i termomodernizacja stacji ujęcia wody w Wołoskowoli w gminie Stary Brus - wykonanie dokumentacji - Program Funkcjonalno-Użytkowy	25 830,00
5.	Rozbudowa istniejącej stacji ujęcia wody w Starym Brusie, budowa sieci wodociągowej "SPINKA" w miejscowościach Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz - wykonanie dokumentacji przetargowej	12 300,00
6.	Plac zabaw - nowoczesne miejsce infrastruktury rekreacyjnej na terenie Gminy Stary Brus w miejscowości Wielki Łan	39 150,00
7.	Wniesienie wkładu do Spółki z o. o. Wirtualne Powiaty 3	37 000,00
8.	Laboratoria przyszłości	60 000,00
RAZEM		381 196,40

2022 rok

1.	Hola, skansen, wiatrak typu "koźlak" (pocz. XX w.) - remont wiatraka	120 000,00
2.	Rozbudowa istniejącej stacji ujęcia wody w Starym Brusie, budowa sieci wodociągowej "SPINKA" w miejscowościach Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz - I etap inwestycji	1 155 185,35
3.	Remont i modernizacja oczyszczalni ścieków w Starym Brusie - wykonanie Programu Funkcjonalno - Użytkowego	15 069,00
4.	Budowa drogi gminnej nr 104343 L Lubowierz-Domiczyn o długości 950 m od drogi powiatowej nr 1627L wraz z oświetleniem tych miejscowości - wykonanie dokumentacji	23 199,75
5.	Budowa dróg gminnych w miejscowościach: Marianka, Kołacze i Wołoskowola - wykonanie dokumentacji	12 500,00
6.	Cyfrowa gmina	87 665,23
7.	Wniesienie wkładu do Spółki z o.o. Wirtualne Powiaty 3	33 000,00
8.	Projekt "Pod biało - czerwoną"	7 506,72
RAZEM		1 454 126,05

2023 rok

1.	Budowa nowoczesnej i rekreacyjnej infrastruktury - Altana "Grzybek" w gminie Stary Brus w miejscowości Wołoskowola	42 000,00
2.	Rozbudowa istniejącej stacji ujęcia wody w Starym Brusie, budowa sieci wodociągowej "SPINKA" w miejscowościach Stary Brus, Nowy Brus, Kołacze, Dominiczyn, Lubowierz - II etap inwestycji	1 443 277,40
3.	Remont i modernizacja oczyszczalni ścieków w Starym Brusie	1 103 703,78
4.	Budowa drogi gminnej nr 104343 L Lubowierz-Domiczyn o długości 950 m od drogi powiatowej nr 1627L wraz z oświetleniem tych miejscowości	1 215 769,29
5.	Budowa dróg gminnych w miejscowościach: Marianka, Kołacze i Wołoskowola	4 400 740,43
6.	Modernizacja i termomodernizacja stacji ujęcia wody w Wołoskowoli w gminie Stary Brus	952 828,74
7.	Wniesienie wkładu do Spółki z o.o. Wirtualne Powiaty 3	33 000,00
8.	Wymiana armatury wodomierzowej na istniejących przyłączach wodociągowych zlokalizowanych w Gminie Stary Brus - wykonanie Programu Funkcjonalno - Użytkowego	10 000,00
9.	Remont drogi gminnej w miejscowości Kołacze na odcinku od km 0+400,00 km do km 0+900,00 na działce ewid. 261	159 777,00
10.	Zakup czujnika jakości powietrza - Czyste Powietrze	8 118,00
11.	Wdrożenie oprogramowania oraz stworzenie bazy danych decyzji - moduł iGeoDecyzje	8 610,00
RAZEM		9 377 824,64

/Źródło: dane UG/

Łączne wydatki na inwestycje w latach 2019-2023 – **15.064.421,98 zł.****13. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY**

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Wójt Gminy Stary Brus jest organem wykonawczym, do którego zadań należy m.in. wykonanie Uchwał Rady Gminy. Zgodnie z przepisami ustawy samorządowej Wójt Gminy realizował uchwały podjęte przez Radę Gminy w 2023 roku.

Rada Gminy obradowała na 5 sesjach.

W 2023 roku Rada Gminy podjęła 40 uchwał. Wśród podjętych przez Radę uchwał większość dotyczyła spraw z zakresu budżetu i pomocy społecznej.

Wójt Gminy zgodnie z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczalnym terminie 7 dni podjęte przez Radę Gminy uchwały do organów nadzoru jakimi są w zakresie zgodności z prawem - Wojewoda Lubelski, a w zakresie spraw finansowych - Regionalna Izba Obrachunkowa.

Wszystkie uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej zaś uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

Wszystkie uchwały zostały wykonane przez organ wykonawczy Gminy z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.

Tabela 28. Szczegółowy sposób wykonania uchwał

Lp.	Numer	Data podjęcia	Tytuł uchwały
1.	XXXIV/184/2023	16.03.2023	w sprawie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Stary Brus
2.	XXXIV/185/2023	16.03.2023	w sprawie niewyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki
3.	XXXIV/186/2023	16.03.2023	w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2023 rok oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani na rok 2023
4.	XXXIV/187/2023	16.03.2023	w sprawie udzielenie Powiatowi Włodawskiemu pomocy finansowej
5.	XXXIV/188/2023	16.03.2023	w sprawie udzielenie Powiatowi Włodawskiemu pomocy finansowej
6.	XXXIV/189/2023	16.03.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
7.	XXXIV/190/2023	16.03.2023	w sprawie zmian w budżecie gminy na 2023 rok
8.	XXXIV/191/2023	16.03.2023	w sprawie udzielenia Gminie Hańsk pomocy finansowej
9.	XXXIV/192/2023	16.03.2023	w sprawie nadania statutów dla sołectw na terenie Gminy Stary Brus
10.	XXXV/193/2023	30.06.2023	w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem Wójta Gminy Stary Brus z budżetu za 2022 rok
11.	XXXV/194/2023	30.06.2023	w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Stary Brus z tytułu wykonania budżetu za 2022 rok
12.	XXXV/195/2023	30.06.2023	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Włodawskiemu
13.	XXXV/196/2023	30.06.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
14.	XXXV/197/2023	30.06.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwały budżetowej na rok 2023
15.	XXXV/198/2023	30.06.2023	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Hańsk
16.	XXXV/199/2023	30.06.2023	w sprawie przystąpienia Gminy Stary Brus do projektu „Cyfrowy urząd – dostępna administracja gminna i powiatowa „ w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 2027 Działanie 2.1. Cyfrowe Lubelskie
17.	XXXV/200/2023	30.06.2023	w sprawie udzielenia wotum zaufania Wójtowi Gmin
18.	XXXVI/201/2023	28.09.2023	w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego w Gminie Stary Brus
19.	XXXVI/202/2023	28.09.2023	zmieniająca uchwałę Nr XVIII/103/2021 Rady Gminy Stary Brus z dnia 30.03.2021 r. w sprawie udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”
20.	XXXVI/203/2023	28.09.2023	w sprawie przyznania pierwszeństwa w nabyciu nieruchomości oraz wyrażenie zgody na zbycie nieruchomości w trybie bezprzetargowym
21.	XXXVI/204/2023	28.09.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
22.	XXXVI/205/2023	28.09.2023	w sprawie zmian w budżecie gminy na 2023 rok
23.	XXXVII/206/2023	29.11.2023	w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Gminy Stary Brus z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok
24.	XXXVII/207/2023	29.11.2023	w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie gminy Stary Brus na 2024 rok
25.	XXXVII/208/2023	29.11.2023	w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej do obliczenia podatku rolnego na 2024 rok
26.	XXXVII/209/2023	29.11.2023	w sprawie określenia warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych
27.	XXXVII/210/2023	29.11.2023	w sprawie zasad przeznaczenia do sprzedaży nieruchomości gruntowych oddanych w użytkowanie wieczyste oraz szczegółowych wytycznych sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych

41 | Raport o stanie Gminy Stary Brus za 2023 rok

28.	XXXVII/211/2023	29.11.2023	w sprawie warunków udzielania bonifikat od cen sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych
29.	XXXVII/212/2023	29.11.2023	w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego do celów przyznania zasiłku celowego w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub wyżywienia oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023
30.	XXXVII/213/2023	29.11.2023	w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych oraz określania zasad zwrotu wydatków w zakresie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028
31.	XXXVII/214/2023	29.11.2023	w sprawie przyjęcia programu osłonowego dla mieszkańców Gminy Stary Brus „ Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028
32.	XXXVII/215/2023	29.11.2023	zmieniająca uchwałę nr XXXIV/191/2023 w sprawie udzielenia Gminie Hańsk pomocy finansowej
33.	XXXVII/216/2023	29.11.2023	w sprawie zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
34.	XXXVII/217/2023	29.11.2023	w sprawie zmieniająca uchwałę w sprawie uchwały budżetowej na rok 2023
35.	XXXVIII/218/2023	28.12.2023	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości
36.	XXXVIII/219/2023	28.12.2023	w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2024 rok oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani na rok 2024
37.	XXXVIII/220/2023	28.12.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
38.	XXXVIII/221/2023	28.12.2023	w sprawie zmian w budżecie gminy na 2023 rok
39.	XXXVIII/222/2023	28.12.2023	w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
40.	XXXVIII/223/2023	28.12.2023	w sprawie uchwały budżetowej na rok 2024

/Źródło: Dane UG w Starym Brusie, stan na 31.12.2023 r./

PODSUMOWANIE

Szanowni Państwo,

Poziom zadań realizowanych przez samorząd gminy Stary Brus w roku 2023 ma bezpośrednie przełożenie na codzienną jakość życia. W opracowaniu zaprezentowano sposoby wydatkowania środków finansowych w zakresie inwestycji, pomocy społecznej, oświaty, usług komunalnych czy oferty kulturalnej i sportowej.

Rok 2023 to rok efektywnego wykorzystania środków zewnętrznych na wsparcie inwestycji. Z sukcesem zrealizowano prace dotyczące m. in. modernizacji ujęć wody i oczyszczalni oraz wybudowano wiele kilometrów nowych dróg gminnych.

W ubiegłym roku trwało zagospodarowanie poscaleniowe gruntów miejscowości Laski Brusie, Stary Brus i Nowy Brus. Powstały nowe drogi w tych miejscowościach, a część została wyremontowana.

Stan majątku gminy kształtuje się następująco:

	2023 r.
- wyposażenie	1 650 601,72 zł
- wartości niematerialne (oprogramowania)	239 208,34 zł
- środki trwałe	31 469 843,19 zł
w tym:	
- wartość gruntów	555 124,90 zł
- wartość dróg	11 509 385,78 zł
Stan majątku łącznie	33 359 653,25 zł

Zmiany na terenie gminy to również zasługa Państwa. Działalność różnorodnych stowarzyszeń, która pozwala na spełnienie zainteresowań dzieci oraz dorosłych to efekt aktywności i zaangażowania mieszkańców. Mam nadzieję, że integracja społeczna, którą udało się przez te lata wypracować, zaowocuje kolejnymi dobrymi pomysłami, pomyślnymi inwestycjami, a tym samym wysoką jakością życia codziennego mieszkańców.

Dziękuję za miniony czas, za pomysły, zaangażowanie i dbałość o nasze wspólne dobro i naszą małą ojczyznę

Wójt Gminy Stary Brus

Patrycja Zińczuk

WÓJT
mgr Patrycja Zińczuk

Wykaz Rysunków

Rysunek 1. Usytuowanie gminy Stary Brus w województwie lubelskim i powiecie włodawskim	5
--	---

Wykaz Wykresów

Wykres 1. Rodzaje gruntów w Gminie Stary Brus.....	6
Wykres 2. Liczba ludności w gminie Stary Brus w latach 2012-2023.....	7
Wykres 3. Urodzenia i zgony w gminie Stary Brus w latach 2012-2023	7
Wykres 4. Struktura wieku w gminie Stary Brus na dzień 31.12.2023 r.	8
Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w gminie Stary Brus w latach 2012-2023	9
Wykres 6. Dochody gminy w latach 2019– 2023.....	32
Wykres 7. Wydatki gminy w latach 2019– 2023.....	32
Wykres 8. Struktura dochodów w latach 2019 – 2023	33
Wykres 9. Struktura podatków i opłat lokalnych	35
Wykres 10. Wydatki budżetowe w poszczególnych działach	36
Wykres 11. Wydatki ogółem, a wydatki inwestycyjne (majątkowe)	37
Wykres 12. Struktura wydatków inwestycyjnych według działów	37

Wykaz Tabel

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące ludności gminy Stary Brus w 2023 roku	7
Tabela 2. Struktura bezrobocia według wieku w gminie Stary Brus w 2023 roku	9
Tabela 3. Struktura bezrobocia według wykształcenia w gminie Stary Brus w 2023 roku	9
Tabela 4. Struktura bezrobocia według stażu pracy w gminie Stary Brus w 2023 roku	10
Tabela 5. Struktura bezrobocia według czasu pozostawiania bez pracy w gminie Stary Brus w 2023 roku.....	10
Tabela 6. Członkowie OSP na terenie gminy Stary Brus	11
Tabela 7. Działania ratownicze jednostek OSP	11
Tabela 8. Wyszczenie strażaków ochotników OSP	12
Tabela 9. Wydatki na działalność OSP w 2023 r.	12
Tabela 10. Wydatki na poszczególne jednostki OSP w 2023 roku	13
Tabela 11. Przedsiębiorstwa według podstawowego rodzaju działalności PKD	13
Tabela 12. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Starym Brusie w roku szkolnym 2023/2024	22
Tabela 13. Punkt Przedszkolny w Starym Brusie rok szkolny 2023/2024	22
Tabela 14. Kadra pedagogiczna 2023/2024	22
Tabela 15. Zakup wol. w 2023 r.	23
Tabela 16. Czytelnicy wg wieku w 2023 roku.....	23
Tabela 17. Czytelnicy wg zajęcia w 2023 roku.....	23
Tabela 18. Czytelnicy - analiza stanu (porównanie do ubiegłych lat)	24
Tabela 19. Zestawienie nieruchomości zasobu Gminy Stary Brus ze wskazaniem miejsca położenia, liczby oraz powierzchni nieruchomości.....	27
Tabela 20 Zestawienie nieruchomości zasobu Gminy Stary Brus wg klasyfikacji użytków gruntowych	27
Tabela 21 Zestawienie nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste	28
Tabela 22. Poziom subwencji w latach 2019 – 2023.....	34
Tabela 23. Udział dochodów własnych gminy w jej dochodach	34
Tabela 24. Udział podatków lokalnych w dochodach ogólnych gminy.....	34
Tabela 25. Dotacje na zadania zlecone i dofinansowanie zadań własnych	35
Tabela 26. Struktura dochodów z majątku gminy.....	35
Tabela 27. Realizacja inwestycji w latach 2019 – 2023	38
Tabela 28. Szczegółowy sposób wykonania uchwał	40

Urząd Gminy Stary Brus
Stary Brus 47A
22-244 Stary Brus
e-mail: gmina@starybrus.pl
tel. (82) 571 01 25
fax (82) 571 01 26